Et hoc intelligo cū retinet amore inordinato.
Sec⁹ ſi teneret vt loco et tpe diſpēſaret: q2 nō
tenet ſimul talia ſupflua dare. In alijs autez
caſib⁹ cōmuniter eſt veniale.
4 ⁋ Que ſūt ei⁹ filie. R. ꝙ multe. Ipa eſt q̄ fe-
cit meū et tuū ꝯ ius naturale qd̄ oīa cōia fece-
rat. viij. di. §. differt. xlvij. di. ſicut. xij. q. i. dile-
ctiſſimis. et. c. duo. Ipa in terrenis facit for-
tes. in celeſtib⁹ debiles. xlvij. di. oēs hui⁹ ſecu-
li. Ipa excecat rōez et grati⁹ facit videre auꝝ
ꝙ̄ ſolē. d. c. ſicut. et. xxxvij. di. nōne. Ipa facit
idolatrare ⁊ fornicari. xxviij. q. i. idolatriā. et
i. q. i. cū oīs auaritia. Itē facit adulari regib⁹
vt captēt alienas hereditates. d. c. nōne. Ipa
furtū. rapinā. vſurā. fraudē. falſitatē. iniuſtici-
am. ſymoniā: acceptōz pſonarū. pditionē. tur-
pe lucrū. īmiſericordiā et inquietudinē parit.
de qbus vide in titulis ſuis. Et breuit̄ ipa eſt
oīm maloꝝ radix. xlvij. di. bonorum auctori. et
xxiij. di. his ergo. Ipa maiorē reuerentiā exhi-
bet auro ꝙ̄ deo. xlvij. di. ſicut. ipa excecat men-
tem. de pben. quorundā. li. vi. ⁊ in. c. v. de elec.
li. vi. dicit̄ auaritie cecitas.

Audacia vtruz ſit pctm̄. R. ꝙ ſic ſm
ꝙ dicit exceſſum paſſionis q̄ ꝓprie di-
citur auaritia. de q̄ Eccle. viij. cū au-
dace ne eas. ⁊ opponit̄ fortitudini que eſt ꝯtra
timores et audacias.

Augere an phibeat̄ q̄ eſt phibit⁹ acq̄-
rere. R. Ge. in. c. cum ex eo. de excel. p̄-
la. li. vi. ꝙ nō. q2 phibitus acquirere
nouū ius in re nō dicit̄ venire cōtra phibitio-
nem. licz augumētet priſtinū qd̄ habebat ante
phibitionē. vt eſt caſus in. c. fi. ſecundo. R. de
cōceſ. pben. li. vi. vide. j. loca. §. iij.

Augurium qd̄ fit in ꝯſideratiōe auiū
ad ſciam futuroꝝ eſt ex traditōe malo-
rū angeloꝝ. xxvi. q. ij. qui ſine. Vtrum
hanc artē exercere ſit licitū. R. ꝙ vanitas ē et
ſupſtitio. xxvi. q. ij. c. illud. imo eſt idolatrie cul-
tus augurij ſupſtitionibus implicari. xxvi. q. ij.
ſed et illud. Et ſic ptz ꝙ eſt pctm̄ mortale. Et
ꝯfirmat̄ hoc. q2 in. c. auguriis. xxvi. q. vi. dicit̄
ꝙ augurijs ſeruiēs eſt ab eccleſia ſeparandus
Sed de hoc latius vide. j. ſortilegiū.

Auſteritas indiſcreta in vigilijs ⁊ o-
rationib⁹ reprehendit̄. de cōſe. di. v.
nō mediocriter. Et poſſet eſſe mortale
pctm̄. vicz qn̄ notabiliter lederet vitā ꝓpriā
et ſciēter vł ex tali indiſcretōe q̄ ꝓueniret ex la-
ta culpa. vt pz ex. d. c. nō mediocriter. qd̄ demō-
ſtrat eos cōmittere rapinā.
i ⁋ Auſteritas i impetrādo eſt q̄ñ nō cū trāq̄l-
litate corrigit. ſed aſpere ſubditos inflectere fe-
ſtinat. xlvi. di. hoc habet.
⁋ Auſter⁹ nō dz eſſe diſpēſator vbi deus ē be- 2
nignus. xxvi. q. vij. allegāt. in fi. Zeli⁹ ē p mā-
ſuetudiez pctōres ab errore eruere. ꝙ̄ p auſte-
ritatē in foueā pditōis ꝓpellere. xlv. di. recedi-
te. q2 auſteritas īmoderata nec correctiōz in-
ducit: nec ſalutē. xlv. di. cū beat⁹. Et ſic ptz ꝙ
nec multa auſteritate exulcerādi ſunt ſubditi
neqꝫ nimia benignitate diſſoluendi. xlv. diſt.
diſciplina.

Baliſtariorum ars quomō phibet̄
vide. s. ars. in prin.

Balneum vtrū ſit intrandū die dñi-
ca. R. p voluptate aut luxuria oī tpe phibet̄
p neceſſitate aūt licet. vt eſt tex. in. c. puenit. de
cōſe. diſt. iij.
⁋ Vtrū liceat clericis vel religioſis balnea i
intrare. R. ꝙ ſic cauſa neceſſitatis. vt ptz ex
tex. xxiiij. q. i. omnis qui.
⁋ Vtrū liceat balneū intrare cū mulieribus. 2
R. ꝙ ñ. vt ē tex. in. c. cū oportz. lxxxi. di. Imo
vt dicit glo. ibidem. Si vir ingredit̄ balneum
cū muliere extranea: donatōe ꝓpt̄ nuptias pri-
uat̄ et mulier dote ſi cum viro alieno habuerit
balneū. vt. C. de pu. l. vlti. §. int̄ culpas. Imo
infamis ē q̄ tenet mulieres cuſtodiētes balnea-
toꝝ veſtes. vt. l. ad lethas. ff. de his q̄ no. infa.
§. ait pretor.
⁋ Vtꝝ liceat balneū itrare cū iudeo. R. ꝙ ñ. 3
vlli xpiano. et ſi cleric⁹ ē dz deponi. laic⁹ excōi-
cari q̄ cū iudeo ſe balneat. xxviij. q. i. nullus.

Bannum Qualiter puniat̄ banniēs
epm. vide. j. excōicatio. v. caſu. ix.
Vtꝝ iniuſte banniēs aliquē teneat̄ ad i
reſtitutōz de amiſſis rōe talis bānitōis. R. ꝙ
vltra pctm̄ mortale qd̄ incurrit tenet̄ ad reſti-
tutionē ſm In. in. c. fi. de his q̄ vi me. ve cā fi.
ff. qd̄ me. cā. l. ſi cū exceptōe. §. pedius. q2 ban-
nitio ei⁹ fuit amiſſionis occaſio. d. l. ſi cū. §. in
hac actōe. Nec ob. ff. eo. l. metū. in p̄n. vbi ſen-
tiens armatos ꝯ ſe venire ⁊ fugiēs ſi occupa-
tus fuit fundus quē fugiēdo dimiſit: nō tenen-
tur armati. q2 loquit̄ qn̄ met⁹ fuit van⁹. q2 for-
te ꝯ eū nō ibāt. ſed ſi pmiſiſſent ire ꝯtra eū et
hmōi bene tenerent̄ de oī damno qd̄ iuraret ſi-
bi ꝯtigiſſe eoꝝ occaſione. ar. dictaꝝ. l. ⁊. d. c. fi.
et. ij. q. i. in pmis. De bānis q̄ debēt fieri i mr̄i-
monio. vide. j. clandeſtinū. in p̄n. de bannitōe
que eſt diffidatio. vide. j. diffidatio.
⁋ Vtrū bannit⁹ amittat q̄ ſunt iuris ciuilis. 2
R. ſm Bar. aut ē bannit⁹ ita ꝙ pt impune of-
fendi. Et ſic ſi ē bannit⁹ imperij pdit. Si vero

eſt bannitus alicuius ciuitatꝫ vel regni ſic nō
ꝑdit ea q̄ ſūt iuris ciuil' ciuiū romanoꝝ. ſm ea
q̄ ſūt ꝓꝑia illi⁹ ciuitatis vl' regni. Bn̄. Bar.
in l. amiſſione. ff. de ca. di. Et addit ꝙ ad h' vt
ſit talis bānit⁹ duo requirunt᷑. Primū ꝙ ſit in
obediēs ⁊ aufugerit ab ip̄o cui ſubeſt. ⁊ ſic ex
bannit⁹. Scd̄m ꝙ in hoſtiū nūero ſe cōferat ⁊
h̄eat eū ꝓ hoſte. Si aūt q̄s eſſet bannit⁹. nō tn̄ ha
beret vt hoſtis. nec poſſet offendi īpune ex for
ma ſtatuti. tūc talis nō ꝑdit etiā ea q̄ ſunt ciui
tatis. Et ſic ptꝫ quō p̄t facere teſtm̄ vl' ſuccede
re. q꞉ prim⁹ nō p̄t. ſ. bānit⁹ imꝑij. Alius banni
tus ciuitatis p̄t. et multofortius bānitus q̄ nō
p̄t offendi. ſed ſecund⁹ p̄t ſm ius cōe. ſecus in
ſucceſſione ſm ſtatuta ciuitatis.

BAptiſmus primo quottuplex ē. R.
triplex. vt dic' Aug. li. iiij. de vnico ba
ptiſmo. et de ꝯſe. di. iiij. c. baptiſmi vi
cem. ſ. fluminis. De h' Jo. iij. venit ieſus ī terrā
iudeā et baptizabat. et iſte ꝓꝓrie dicit᷑ baptiſ
mus. alij aūt methaphorice. q꞉ vterq̄ inſtar ba
ptiſmi hꝫ purificare. et ꝑ cōſequēs vicē ei⁹ im
plere. Secūdus eſt baptiſm⁹ ſanguinis. Jo.
xij. Baptiſmo h' habeo baptiſari. et iſte eſt ba
ptiſmus potiſſim⁹. de ꝯſe. di. iiij. cathecumin⁹
baptiſatus. Tercius eſt baptiſm⁹ flamīs ſiue
ſpūſſancti. de q̄ Act. ij. Vos aūt baptiſabimi
ni ſpū ſancto. ⁊ iſte ē ꝓpoſitū ſuſcipiēdi baptiſ
mū mō debito ſi dabit facultas vn̄ iſtud nō cō
gruit niſi adultis habentibus vſum rōnis. d.
c. baptiſmi vicē. Iſte baptiſm⁹ nō equipollet
primo. q꞉ nō remittit᷑ tota pena debita pctīs
ſicut in p̄mo. ſed plus et minus ſm ſuā deuo
tionē. Itē ꝑ iſtū non imprimit᷑ caracter. Itē
priuat iſte eccleſiaſtica ſepultura. ſicut et ca
thecumini. ꝓ quis ꝓ eis oret ecc̄ia. Itē in iſto
reqrit᷑ cōtritio vt ſaluet᷑. ſꝫ nō in p̄mo ſed ſolū
attritio. Secūdus vero baptiſm⁹ excedit pri
mū q̄ ad p̄miū accidētale qd̄ ē aureola. et etiā
eſſentiale ſm Pe. de pal. in. iiij. q꞉ plus d' grā
cōfert. ſicut ē ibi maius opus ſed nō imprimit᷑
caracter ꝑ ip̄m ſicut ꝑ primū. Et iſte ſecūdus
eſt cōis adultis ⁊ ꝑuulis. q꞉ ſi ꝑuuli interficiā
tur ꝓ xp̄o. puta ī deteſtationē fidei xp̄i quā te
nent parētes ei⁹ ſūt martyres ſm theologos ⁊
ſm Pe. de pal. in. iiij. etiā ſi eſſent in vētre. et ī
deſpectū xp̄i mr̄ ꝑcuſſa abortū faceret vl' inter
ficeret᷑. Sꝫ q꞉ hic intēdo tractare de baptiſmo
fluminis. Ideo videndū qd̄ ſit baptiſm⁹ flumi
nis. R. baptiſm⁹ eſt exterior hoīs ablutio cū
certa forma verboꝝ. ſm Magiſtrū ſen. in. iiij.
di. iij. In q̄ ſm Inn. in rubrica de baptiſmo.
ſūt tria ſicut in ſacro altarꝫ Vnū qd̄ eſt tm̄ res
ſacramenti. ſ. grē. infuſio. et peccati remiſſio.
Secundū ꝙ eſt tm̄ ſacramentū. ſ. aqua abluēs
et ablutio paſſio: intelligo cum debita forma
verborum. aliter non. i. q. i. detrahe. Tercium
ꝙ eſt ſacramentū ⁊ res. ſ. caracter. Aqua ergo
verbo dn̄i ſanctificata ꝓꝓrie eſt ſacramentum
ſicut ſpecies panis et caracter. ſecundario ſi
cut verū corpus xp̄i vtrū ſit de neceſſitate. R.
ſm Bo. in. iiij. ſen. di. iij. Et Ri. ibidē ꝙ poſt
tp̄s paſſionis xp̄i. ex quo euangeliū eſt publi
catū. quilibet etiā ſanctificatus in vtero debi
tor eſſe cepit ip̄ius baptiſmi: ex quo ad eū in
ſtitutio ꝑuenit. Vn̄ aduerte ꝙ niſi aliq̄ dicto
rū baptiſmoꝝ q̄s ſuppleat vicē baptiſmi flumi
nis damnabit᷑ niſi eo fuerit baptiſat⁹: ſꝫ adul
tus etiā puniet᷑ pena ſenſus ex tali omiſſione.
q꞉ peccat mortalit᷑ nō ſuſcipiēdo. ex q̄ ad eū ꝑ
uenit inſtitutio ſed ꝑuulus carēs vſu rōis ſolū
mō puniet᷑ pena dāni. Sꝫ aduerte ꝙ nō p̄t ſup
pleri baptiſm⁹ flumīs aliq̄ mō qn̄ habet opor
tunitas ip̄m capiēdi ſi nō capit᷑.

BAptiſmus ij. Querit᷑ que ſit forma
baptiſmi. R. ſm doc. in. c. i. de baptiſ
mo eſt hec. Ego te baptiſo in noīe pa
tris et filij ⁊ ſpūſſancti amē. ponit᷑ etiā de ꝯſe.
di. iiij. c. a quodā. et. c. multi.
Vtrū ego ſit de ſubſtātia. R. In. in. d. c. i. 1
cū gl. ꝙ nō. et tex. ē ī. c. retulerūt. de ꝯſe. di. iiij.
ꝙ ē baptiſm⁹. ſꝫ omittat᷑. ego. ⁊ Ri. i. iiij. di. iij
ar. ij. q. iij. ꝯcordat ꝙ nō ē de ſubſtātia. ego.
Quid ſi dimittat᷑ te. R. In. in. d. c. i. ꝙ ni 2
hil ſit. Eſſet tn̄ baptiſm⁹ ſi ꝓ iſto ꝓnoīe te po
neret᷑ nomē ꝓꝓriū illius quē baptiſat ſm Pe.
aureolū in. iiij. ſen. di. iij. q. ij. Peccaret tamen
grauiter ſi ſic faceret.
Quid ſi diceret. Ego te lineo. in noīe p̄tis 3
et filij. R. Pe. au. vbi. s. ꝙ nō eſſet baptiſm⁹.
q꞉ oportꝫ exp̄mat verbū denotans ablutionē.
ſicut baptiſo. i. abluo te. nō linio te. et hmōi. q꞉
nihil faceret.
Quid ſi vn⁹ baptiſans diceret. Nos te ba 4
ptiſam⁹. R. ſ. Bona. in. iiij. di. v. ꝙ eſſꝫ baptiſ
mus. q꞉ cōiter dicimus nos. Et hoc verū niſi
intēderit aliū ſenſum inducere. q꞉ tūc nō eſſet
baptiſmus. Vn̄ tenet Sco. in. iiij. diſt. vi. ꝙ ſi
plures dicerēt. nos baptiſam⁹ ⁊c̄. ꝙ non eſſet
baptiſmus. q꞉ nō repꝛſentat xp̄m q̄ eſt vn⁹. Sꝫ
Bo. intēdit dicere ꝙ eſt baptiſmus qn̄ ꝓ nos
intendit dicere. ego. ſicut faciūt dn̄i.
Quid ſi q̄s diceret ī pl'i. Ego vos baptiſo. 5
R. Pe. au. vbi. s. ꝙ ſolus debꝫ baptiſari et in
ſingl'ari. Et faciēs ꝯriū: grauit᷑ peccat niſi ne
ceſſitas ſubeſſet. q꞉ tūc liceret. vt fecerūt ap̄li.

6 ¶ Quid ſi omittatur in R. Gualdēſis ꝙ nō
eſt baptiſmus.
7 ¶ Utrū poſſit dicere in noībus patris et filij
ꝛc̄. R. Pe. au. vbi. s. ꝙ nō. ſed in ſingulari. ſ.
In noīe p̄ris ꝛc̄. qđ idē ē ac ſi diceret. In vir
tute ſancte trinitatis. ſ. patris et filij.
8 ¶ Quid ſi dicat̄. Ego te baptiſo in noīe xp̄i.
R. q. s. ꝙ nō eſſet baptiſatꝰ. lꝫ diſpenſatū fue
rit ap̄lis ad glā noīs xp̄i. Glo. tn̄ in. c. quodā
de ꝯſe. di. iiij. tenet ꝙ ſit baptiſatꝰ p. d. c. Ego
credo in dubio iterum baptiſanduꝫ ſm̄ modū
vt. j. baptiſmus. iiij. §. x.
9 ¶ Utꝝ ſit baptiſatꝰ ſi dicat̄. In noīe trinitatꝫ
R. ꝙ. nō. ſm̄ gl. i. d. c. q̄dā. facit. c. mlti. ibidē
10 ¶ Quid ſi dicat̄. In noīe genitoris et geniti
ꝛc̄. R. q. s. et cōiter theologi ꝙ nihil ſit. quia
iſta noīa patris et filij magis noīant hypoſte
ſes ꝗ̄ genitor et genitus. Hoff. et Jo. tenent
ꝙ ſit baptiſatus. ſed primū verius. Et ideo in
dubio eſt baptiſandus iterū.
11 ¶ Quid ſi nō dicat̄ copulatiua. et. R. In. in
d. c. i. ꝙ valeret ſi poneret̄ loco eiuſ ꝗ̄. q2 nulla
eſt dr̄a int̄ has copulatiuas. et et ꝗ̄. al̄s n̄ vale
12 ¶ Sed q̄ro vtꝝ ſit de neceſſitate ꝙ ꝓfe ¶ ret.
rat̄ in latino. R. Aureolꝰ vbi. s. ꝙ ſic a latino
q̄ ſcit lr̄as. Ab eo vero q̄ latinꝰ eſt: ſed lr̄as ne
ſcit ꝓferant̄ in vulgari. A greco ī greco ſermo
ne. Et licꝫ grecus ſi ꝓferat in latino et latinꝰ
in greco: aut in vulgari ſit baptiſmus: tn̄ pec
cat. Tu autē dic ꝙ dꝫ ꝓferre in ea lingua in q̄
melius p̄t ꝓferre vel literali vel vulgari.
13 ¶ Utrū req̄rat̄ ꝯtinuatio in ꝓlatōe dicte for
me. R. Au. vbi. s. ꝙ ſic. nō int̄ponēdo hiſtoriā
Et credo ꝙ ſi notabil̄ eēt diſcōtinuatio: nihil
fieret. ſecꝰ ī modica diſcōtinuatōe. puta tuſſis
vl̄ ſilētij ꝛ hmōi q̄ intentōꝫ nō diſcōtinuent.
14 ¶ Utrū poſſit fieri trāſpoſitō ī dcis ꝟbiſ. R.
Au. vbi. s. ꝙ nō. ꝛ peccat grauit̄ trāſponēdo lꝫ
baptiſatꝰ ſit niſi trāſpoſitō mutet ſenſū: vt di
cēdo. Ego te p̄ris ꝛ filij baptiſo ī noīe ſp̄us ſcī
vl̄ niſi intēdat īducere errorē. q2 nō baptiſaret
15 ¶ Quid ſi ꝓferant̄ corrupte p̄fata verba. R.
Au. vbi. s. ꝙ ſi fit ex impotētia nō eſt peccatū.
Ex ioco eſt peccatū graue. tn̄ baptiſmꝰ eſt. Ex
mala vero intentiōe eſt peccatū grauiſſimū. et
nō erit baptiſatus. ꝙ ſit baptiſatus in duobuſ
primis caſibꝰ. ptꝫ in. d. c. retulerūt. de cōſe. di.
iiij. vbi ille dicebat. Ego te baptiſo in noīe pa
tria et filia et ſpiritu ſancta. Nō ſm̄ glo. ibidē
quia error ſillabe nō nocet. vt. ff. de ma. te. l. q̄
habebat ſeruū. maxime in fine dictionis. Se
cus eſſet in p̄ncipio vel medio. Un̄ tene ꝙ qn̄
aliqua diminutio vel corruptio interuenit in
forma p̄fate ꝓlationis nō ex malitia ꝙ ſi mo
ritur ſtatim: credendū eſt ꝙ deus ſuppleat. ꝛ ta
lis ſepeliēdꝰ eſt ī cimiterio. Si vero ſupuixe
rit reiterandū ē ſub ꝯditōe. niſi in caſu qn̄ cer
tū eſt ꝙ nō mutat aliq̄d d̄ eſſentia p̄fate forme
ſicut eſt error lr̄e ſolū. maxime in fi.
¶ Utrū ſit neceſſaria exp̄ſſio vocalis. R. ſ. Bo 16
na. in. iiij. di. iij. ar. i. q. ij. ꝙ ſic. vn̄ ſine verbo vo
cali nullꝰ eſt efficacie. facit. c. detrahe. i. q. i.
¶ Utrū ſit neceſſe ꝙ ꝓferat̄ cū fide. R. ſanctꝰ 17
Bo. vbi. s. ar. ij. q. ij. ꝙ nō. q2 baptiſmꝰ nō ē ſa
cramentū ſingularis ꝑſone. Ideo fides ꝑſone
nihil ꝓdeſt nec obeſt. ſed eſt ſacr̄m eccl̄ie xp̄i. vn̄
quicq̄d fit de fide cordis ꝑſone baptiſantis iu
dicandū eſt ſm̄ expreſſionē oris.
¶ Utruꝫ grecus q̄ dicit baptiſet̄ Pe. in noīe 18
p̄ris et filij et ſp̄us ſancti. rite baptiſet. R. cōis
opi. theologoꝝ. in. iiij. di. iij. ē ꝙ ſic. q2 ī forma
baptiſmi req̄rit̄ p̄mo de neceſſitate vnū ꝑtineſ
ad ſanctificatōꝫ elemēti qđ ē īuocatio trinita
tis. Aliud ꝑtinēs ad determinatōꝫ intentōis
miniſtri. ſ. exp̄ſſio actꝰ baptiſandi. et circa iſtō
ꝯcurrūt duo. ſ. exp̄ſſio ipiꝰ actus ꝛ ꝑſone ī quā
trāſit actꝰ. Et iſta ſunt de neceſſitate baptiſmī
ſed modꝰ exprimēdi eſt ex inſtitutōe eccl̄ie. Et
ideo peccaret mortalit̄ latinus ſic baptiſans:
ſed nō grecus. Securiꝰ credo ꝙ iterū baptiſet̄
ꝓpter dubiū: q2 alij cōtradicūt.
¶ Utꝝ aliq̄d addēs ad p̄dictā formā bapti 19
ſet. vt ſi dico. ego petrꝰ ſacerdos baptiſo te in
noīe pa. et fi. et ſſ. amē. et ſcī Jo. bap. ꝛc̄. R.
In. in. c. i. de bap. ꝙ ſi tale additū intēdat eē
de ſubſtātia forme ita ꝙ n̄ valēt q̄ivolēs nouū
ritū adducere nō eēt baptiſatꝰ. ſi aūt crederet
n̄ eē d̄ ſubſtātia forme ſꝫ ex ſimplicitate aut ex
deuotōe aut eē ex malitia eē ſi diceret ī noīe di
aboli aut hereticoꝝ. ego te baptiſo ī n. p. et f. ꝛ
ſ. ſ. amē. dūmō h̄ nō credat eē de forma ꝛ bapti
ſare intēdat: erit baptiſatꝰ. aut dūmō talis ad
ditio nō diſtrahat intellectū forme. ſeu corrū
pat. vtputa ſi dicat̄. in noīe p̄ris maioris: filij
minoris ꝛc̄. ſm̄ Bo. iiij. di. iij. ar. ij. q. iij. prime
ꝑtis. iiij. q2 nō eſſet baptiſatus.

Baptiſmus iij. q̄ ad materiā. q̄ ē de
bita materia baptiſmi. R. Au. vbi. s.
ꝙ ē aq̄ ſimplex naturalis potēs ablue
re. Ex q̄ ptꝫ primo ꝙ in nullo alio liquore pōt
fieri baptiſmꝰ niſi in aqua. extra de bap. c. non
vt apponeres.
¶ Secūdo requirit̄ ꝙ pura. vn̄ nec in brodio i
vel in aq̄ mixta butyro: vl̄ pinguedine p̄t fieri
baptiſmus. qn̄. ſ. ꝑmixtū ſoluit ſpeciē aq̄. ſicut
ſi parū aque multū vinū miſceat̄. al̄s p̄t.

¶ Sed nuquid ſalſedo impediat. R. q. s. ꝙ nõ.
qꝛ nõ aufert ſpeciẽ aque. imo ponit̃ i ſpera aq̃
Aqua vero reliq̃ta ſale nõ vt̃ materia debita
niſi ꝑ euaporationẽ et exalationẽ reduceretur
ad dulcedinẽ.
3 ¶ Sꝫ nuquid q̃libet admixtio aq̃ facta ĩpediat
R. Ri. in. iiij. di. iij. ar. iij. q. iij. ꝙ aq̃ mixtio pt̃
dupliciť fieri. vno mõ vere ⁊ ꝓprie qñ ex mixti-
bilibꝰ ꝯſtituit̃ aliqd̃ vnũ ꝑ eſſentiã: et ſic impe
dit. qꝛ nõ eſt aq̃ i actu ſꝫ i potẽtia. Alio mõ im-
proprie ſm quãdã apparentiã ſm quã miſcẽt̃
illa quoꝝ minime ꝑtes ſm ſenſuꝫ ſũt iux̃ ſe in-
uicẽ poſite ⁊ actualit̃ alterate ſaluis eoꝝ eſſen
tiis q̃ dr̃ ꝓprie ꝯfuſio. et ſic nõ ĩpedit qñ poſſit
fieri baptiſmꝰ: qꝛ manet ſpẽs aq̃. Et iõ q̃uis
aq̃ maris ſit alterata ꝓpt̃ admixtionẽ groſſoꝝ
vapoꝝ terreſtriũ aduſtoꝝ: q̃ ꝑmixtio ſm phm
ij. methaꝝ ẽ cã ſalſedinis mari et aq̃ lixiuij
ꝓpter ſui collatiõꝫ ꝑ cineres ⁊ alie aq̃ ꝓpt̃ earũ
trãſitũ ꝑ venas ſulphureas. tñ qꝛ i eis manet
ſalua ſpẽs aq̃ pt̃ fieri baptiſmꝰ Dic g̃ ꝙ ad co
gnoſcendũ aquã debito ſacro iſti attẽdi dꝫ ꝑ-
mo origo. ⁊ ſic ſaliua vrina aq̃ roſea ⁊ hmõi. ñ
ſũt materia debita. Scdo ad ſpẽꝫ aq̃. ſ. vt ſit li
q̃da. ⁊ tercio vt ſapor alicuiꝰ liq̃ris alteriꝰ ñ tol
lat v̾tutẽ. nã alij ſapores reꝝ ñ liq̃darũ nõ im
mutãt ſpẽꝫ aq̃ ſi manet liq̃da. ſꝫ hñ ſapores re
rũ liq̃daꝝ. vtputa vini ⁊ hmõi. vñ qñ plꝰ hꝫ de
ſapore vini ⁊ hmõi q̃ꝫ aq̃: ñ pt̃ d̾ ea baptiſari.
4 ¶ Tercio reqrit̃ ꝙ poſſit lauare qꝛ aq̃ i linteo
vł i lana nõ ẽ apta lauare niſi exꝑmat̃ ex. Sit̾
nec glacies vł nix vł grando niſi diſſoluat̃. nec ¶ lutũ.
5 ¶ Quarto ꝙ ſit materialis nõ artifi-
cialis. et iõ aq̃ roſea vł ardẽs nõ vꝫ. ſit̾ nec aq̃
ſupnatãs cruori q̃ dr̃ fleuma. nec aq̃ quã faci-
unt alchimiſte. Aqua tñ q̃ exiuit de latere xp̃i
fuiſſet materia debita: qꝛ vera aqua fuit.
6 ¶ Utrũ vrina poſſit eſſe materia debita. R.
Ri. vbi. s. ꝙ nõ. nec ceruiſia debito mõ cocta.
nec ſaliua: qꝛ i eis nõ manet ſalua ſpẽs aque.
7 ¶ Utrũ in aq̃ paludoſa poſſet fieri. R. Ri.
vbi. s. ꝙ ſic. qꝛ ibi eſt ſpecies aq̃. Intellige ni
ſi eſſet ita ꝯdenſa ſicut eſt aq̃ in glacie.

Baptiſmus iiij. quo ad moduꝫ quis
modus eſt tenendꝰ in baptiſando. R.
Pe. Au. ꝙ ꝑmo debet ablui ab eo qui
baptiſat: nõ fricari: vł tingi: vel ſubmergi. Ex
quo pꝫ ꝙ ꝓiciẽs puerũ in puteũ nõ habẽs fu
nem nõ baptiſat.
1 ¶ Quid d̾ illo q̃ deponit i caniſtro ꝑ cordã: cũ
ñ pt̃ manũ ad aquã attigere ĩtingẽs eũ ⁊ exhẽs
R. Ri. vbi. s. di. iiij. q. vi. ꝙ ſic ẽ baptiſatus.
2 ¶ Scdo dꝫ immergi vt appareat mortuꝰ cũ
xp̃o. Utꝝ aũt totũ corpꝰ ſit abluẽdũ. R. Ri.
vbi. s. ꝙ ꝑncipaliter caput ſeu facies. qꝛ in ea
vigẽt ſenſus. poſtea pectus qd̃ eſt ſedes cordis
Tenet̃ tñ ꝯmuniꝰ ꝙ qualitercũq̃ ꝯtingat̃ eſt
baptiſatus. et ꝙ ſufficit aſperſio q̃tumcunq̃
modica in caſu neceſſitatis.
¶ Tercio dꝫ talis ĩmerſio eſſe trina vbi eſt ꝯ 3
ſuetudo. al's nõ. qꝛ nõ eſt de neceſſitate ſacri ſꝫ
ſufficit vna. de ꝯſe. di. iiij. de trina.
¶ Utrũ requirat̃ ſimultas in ꝓlatõe verboꝝ 4
et ablutõe. R. Landul. in. iiij. di. vi. q. ij. ꝙ ſic.
quãta requirit̃ in actibꝰ humanis. ſ. q̃tum pt̃.
nõ punctualis q̃ eſſe vix poſſet vnde ſm Sco.
et Ri. in. iiij. di. iij. ſufficit ꝙ ꝓlatio verboꝝ in
cipiat̃ añq̃ ablutio terminet̃ vel ecõuerſo.
¶ Utrũ requirat̃ ꝙ aq̃ qua quis baptiſat ſit 5
ſanctificata a p̃ſbytero primo ꝑ ordĩem. R. ſm
ſ. Bona. in. iiij. di. iij. ꝙ nõ de neceſſitate ſꝫ de
cõgruo. Ita tñ ꝙ niſi neceſſitas hoc reqreret
peccaret mortaliter ſacerdos baptiſans in a-
qua nõ ſanctificata eo mõ quo dictũ eſt. ſ. per
orationẽ ſacerdotis.
¶ Quid ſi omittãt̃ alie ſolẽnitates. R. doc. in 6
c. i. de bap. dñt ſuppleri: licꝫ nõ ſint neceſſarie.
Aduerte ꝙ baptiſmꝰ dꝫ fieri cũ chriſmate illiꝰ
anni. aliter punit̃ ſacerdos ſi ꝯfecerit niſi ĩ ne
ceſſitate. d̾ ꝯſe. di. iiij. c. ſi q̃s de alio. d̾ q̊. j. oleũ
Utrũ adultus baptiſandus poſſit cõſtitue 7
re procuratorẽ ad reſpondendũ ꝓ eo. vt fit in
paruulis. R. ꝙ nõ. tex. eſt in. c. ꝓ paruulis. de
cõſe. diſt. iiij.
¶ Quid faciendũ de eo qui dubitat̃ nõ fuiſſe 8
baptiſatus. R. ꝙ ſi dubium eſt iuris. vtputa.
qꝛ doctores diuerſa opinãtur. vel ſi dubiũ eſt
facti ꝓbabile. vtputa. quia inuenitur puer ꝓ-
iectus. nec apparet ꝙ fuerit baptiſatus tũc ba
ptiſandus eſt iſto mõ. Si tu nõ es baptiſatus
ego te baptiſo In nomine patris et filij ⁊ ſpi
ritusſancti amen. Ex alio autẽ dubio nõ debet
quis baptiſari.
¶ Quãdo debet q̃s baptiſari. R. ꝙ aut ſunt 9
ꝑuuli. et ſic dico ꝙ ſtatim. tũ ꝓpter ꝑiculũ mor
tis. de ꝯſe. di. iiij. venerabili. tũ etiã qꝛ demo-
nes nõ tm̃ poſſunt ſup eos. ſm Dio. c. vlti. ce-
leſtis hierarchie. Unde nõ excuſo a peccato il
los qui tm̃ differũt paruuloꝝ baptiſmũ. Nec
credo euadant peccatuꝫ mortale illi qui tales
pueros baptiſant in domo nõ ſeruata debita
ſolennitate quãdo nulla ſubeſt neceſſitas ſed
ſolũ faciunt ꝓpter expectationẽ cõpatrum aut
ꝓpter maiorẽ pompã poſtea fiendam. Et licꝫ
poſtea deferãt ad eccleſiã et ſuppleãt omiſſas
ſolẽnitates. nõ tñ ſuſcipiẽtes efficiunt̃ patrini

quia nō tenent ad baptiſmū: etiā ſi iterū bapti
ſarentur: cū ſemel ſint vere baptiſati. Si vero
ſunt adulti. ſic ſi nō imminet ꝑiculū mortis ꝑ
viij. mēſes cathetiſati inter cathecuminos de-
bent teneri ⁊ inſtrui in fide: vel tpe arbitrario
Et ſic intellige. c. iudei. cū ſe. de ꝯſe. di. iiij. Si
vero imminet ꝑiculū mortis: ſtatim ſūt bapti
ſandi fide eis expoſita. de ꝯſe. di. iiij. ne ꝙ ab-
ſit. Et tps ꝓpriū taliū adultoꝝ q̄ nō ſunt in pi
culo mortis eſt paſcha ⁊ pentecoſtes. de conſe.
di. iiij. c. de cathecuminis. et. d. c. venerabilis.
Baptiſmus v. q̄ ad miniſtrū. Quis
eſt miniſter baptiſmi. R. Aureol⁹ vbi
s. di. v. q. i. ꝙ eſt viator quilibet vnus
ꝑſonaliter diſtinctus: potens cōtingere ⁊ ver-
ba ꝓferre intendens in habitu facere quod fa
cit eccleſia. vel de quo ꝑſumit̄ ꝙ intendat. Et
ſex dicit. Primo ꝙ ſit viator. q2 nec angelus
vel ſanctus ē miniſter baptiſmi: ſi tn̄ baptiſa-
ret nō eſſet rebaptiſandus. q2 crederet̄ ꝙ deus
diſpenſauerit: dūmō eſſet certus ꝙ eſſet an-
gelus vel ſanctus paradiſi.
1 Secūdo dicit q̄libet ſcȝ tam fidelis q̄ȝ infi-
delis: heretic⁹ excōmunicatus et hmōi ſiue vir
ſiue mulier vel latinus bonus. vel malus. ta-
men nō debet baptiſare niſi ſacerdos. et q̄ nō
ſit ꝑcuſſus niſi in caſu neceſſitatis. de cōſe. diſt.
iiij. ca. in neceſſitate. cum multis. c. xxx. q. iij.
ſuꝑ quibus. Aliter peccaret mortaliter. ar. c. i.
de cle. nō or. Aduerte ꝙ nec p̄nte ꝑſbytero cle
ricus ſimplex nec p̄nte clerico laicus. nec p̄nte
viro mulier debet baptiſare. de cōſe. diſ. iiij. c.
mulier. et. c. romanus. et. xxx. q. iij. c. ſuꝑ q̄bus.
Vn̄ nō ſacerdos baptiſans ſine neceſſitate ef
ficitur irregularis. c. i. de cle. nō or. mi. In ne-
ceſſitate vero nō ſolū p̄t q̄libet ſed tenet̄ bapti
ſare. aliter peccaret mortalit̄. Et iō bonū eſſet
ꝙ q̄libet addiſceret formā baptiſmi.
2 Tercio dicit vn⁹ q2 nō plures. vn̄ ſi plures
dicerēt. Nos baptiſam⁹. nō vere baptiſarent.
Ri. vero i. iiij. di. ij. dicit ꝙ tȝ baptiſmus. Sȝ
primū tuti⁹. vt. s. dictū ē. Si vero q̄libȝ eoꝝ di
ceret. Ego te baptiſo ⁊c. tūc bn̄ eſſet baptiſm⁹
3 Quarto dicit ꝑſonaliter diſtinct⁹. q2 null⁹
ſeipm̄ p̄t baptiſare. c. debitū. de baptiſmo.
Quinto dicit potēs cōtingere. Ex q̄ ptȝ ꝙ
4 i vtero null⁹ p̄t baptiſari q2 natitas ſa ꝑſuppo
nit p̄mā. d̄ q̄ dic vt. j. baptiſm⁹. vi. §. i. ij. et. iij.
5 Vtrū nō habens manus poſſit baptiſare.
R. Aureolus vbi. s. ꝙ nō.
6 Sexto dicit potēs verba ꝓferre. q2 mutus
nō p̄t baptiſare. vn̄ q̄uis nō hn̄s manus dice-
ret verba. et mut⁹ hn̄s man⁹ ablueret non eſſet
baptiſat⁹. Pe. de pal. tenet ꝙ eſſȝ baptiſatus.
Sȝ primū verius vt. s. Baptiſmus. ij. §. iiij.
Septimo ſubiūgit ꝙ intēdat: vel ſaltē ap- 7
pareat ꝙ intendat baptiſare nō lauare tm̄. vn̄
ſm̄ In. i. c i. de baptiſmo. nō eſt neceſſe q̄ ad ef
fectū baptiſmi ꝙ ſciat q̄d ſit baptiſm⁹. ſ. ꝙ in
fundat̄ gr̄a: vl̄ ꝙ ſit ſacrm̄. nec ec̄ oportȝ ꝙ cre
dat hoc ipm̄. Imo ſi ꝯriū credit ⁊ reputat tru-
fam ⁊ deceptōȝ: baptiſm⁹ tn̄ hȝ effectū ſuū: nō
req̄rit ꝙ baptiſans ſciat q̄d ſit ecc̄ia: nec ꝙ ge
rat i mentē facere qd̄ facit ecc̄ia. imo ſi ꝯriū ge
reret in mēte. i. nō facere qd̄ facit ecc̄ia ſȝ tn̄ fa
cit. q2 formā ſeruat nihilomin⁹ baptiſat̄ dūmō
baptizare intēdat. Vn̄ ſi q̄s i nec̄citate vadat
ad īfidelē ⁊ dicat ei. baptiza me docēdo ei for
mā. Si ille baptizat eū ſm̄ itentōȝ petētiȝ intē
dēs facē qd̄ alij baptizātes faciūt: eſſȝ baptiſ-
m⁹. Sec⁹ ſi itēderet ſolū lauare. Land. tn̄ i. iiij
di. v. q. ij. dic̄ ꝙ ſi nō intēdit facē qd̄ facit ecc̄ia
ꝙ nō eſt baptiſm⁹. Sȝ opi. In. mihi placȝ. q̄ȝ-
uis iſta ſit magiſ tuta. q2 ſic furioſus ⁊ amens:
q2 nihil intēdere p̄nt n̄ baptizāt: ſic vr̄ ꝙ intē
tio baptizādi req̄rat̄ ſaltē. Et hoc p̄t dici intēde
re qd̄ intēdit ecc̄ia. et ſic itellexerit Landul.
Vtrū req̄rat̄ intētio actualis in baptizāte 8
R. Lan. in. iiij. di. vi. q. iij. ꝙ nō de neceſſitate
nec ſufficit hitual̄ ꝑciſe: q̄ lȝ poſſit exire in actū
tn̄ nū q̄ȝ erit. virtual̄ āt ſp̄ eſt nec̄ia. Dicit̄ aūt
virtual̄ qn̄ q̄s hūit actualē itentōȝ nudā mini
ſtrādi ſacrm̄: et ex illa mot⁹ ē ad miſtrādū poſi
to ꝙ actualit̄ nō cogitet cū miſtrat virtualiter
tn̄ manet intētio p̄ma: ⁊ hec ē q̄ mouet. q2 volū
tas ꝑ ſuū ipiū mouet potētias iferiores ad a-
ctus ſuos: vt pedē ad ābulandū ⁊ hmōi. Cū ḡ
volūtas intēdit aliq̄d exeq̄ mouet potētias in
feriores ad exequendū. Et lȝ ceſſet actualit̄ in
tētio volūtatiſ manet tn̄ executio potētie actua
lis. Exemplū cū in me ſit actualiſ intētio eūdi
ad ecc̄iaȝ impo pedē moueri: et lȝ i medio mo
tus ceſſet intētio actualis: manet tn̄ motio pe-
dis. Dicit etiā Ri. ꝙ ſi baptizās nō ſit dili-
gens in applicādo intentionē ſuā ſm̄ qd̄ decet
ad ipm̄ actū: nō excuſat̄ a peccato.
Vtrū q̄s debeat poti⁹ baptizari a malo ſa- 9
cerdote q̄ȝ a bono laico. R. Lan. vbi. s. di. v. q
ij. ꝙ ſic. q2 bonitas miſtroꝝ non tm̄ ſpectat ad
ſacramentū q̄ȝ autoritas: intellige qn̄ ē para-
tus baptizare. al̄s nō. vt. j. §. xiij.
Vtrū ſacerdos exiſtēſ i mortali peccet mor 10
taliter baptizādo. R. ſm̄ Ri. i. iiij. di. v. ꝙ ſic.
niſi cōterat̄ de peccato: vel niſi baptizet̄ i arti
culo neceſſitatis. quia tunc nō peccat. Limito
hoc verū quādo de peccato nō aduertit: neqȝ

ꝙ cōtritionem debeat habere.
11 ¶ Utrū nō ſacerdos baptizās in aq̄ ſanctifi-
cata ꝯferat ſacramentū. R. Ri. in. iiij. di. v. ar.
vltimo. q. i. ꝙ ſic. ſed peccat mortaliter niſi in
neceſſitate qn̄ aliā habere nō p̄t.
12 ¶ Utrū baptiſmus ſit ſuſcipiēdus ab hereti
co vel excōicato. preciſo. ſuſpēſo. et hmōi. R.
In. in. c. fraternitati. de cle. ex. mi. ꝙ nō. niſi ī
nēcitate. Et volūtarie ſuſcipiēs ſine neceſſita
te ab heretico: aut quocūq̄ ab eccīa p̄ciſo. aut
ſuſpēſo a iure vel ab hoīe nō recipit grāz. i. q. i
multi. et. c. ſe. q͛ facit ꝯ̄ inſtitutionē eccīe. ⁊ ſic
peccat mortalit̄. in neceſſitate aūt lz. xxxij. di. §
ſi verū. Si xo nō ſit p̄ciſus ab eccīa q̄ūuis ſit ī
mortali. ꝯ oſſet q̄s recipe dūmō eū ñ īducat ad
miſtrādū eē ſi aliū poſſz hr̄e. cōcor. Ri. vbi. s.
13 ¶ Utrū credēs baptizare maſculū baptizat
et feminā vere ꝯferat ſacrm̄. R. ſm Hoſt. ꝙ ſi
ſimplicit̄ baptizat ē baptizata. ſilr̄ ſi intendit
baptizare pſonā cuiuſcūq̄z ſexus ſit. Sz ſi ſolū
intēderet baptizare maſculū tm̄. ſic nō cōferat
ſacramentū ⁊ nō eſſet baptizata.

Baptiſmus vi. quo ad eū qui bapti-
zandus eſt.
1 ¶ Utrū in vtero mr̄is totaliter exiſtēs
nec ex aliq̄ apparēs ab ex̄ ſit baptizandus. R.
ꝙ nō. c. q͛ in maternis. de cōſe. di. iiij.
2 ¶ Utrū mr̄ ſit apiēda. R. ꝙ ñ. ſi ē viua. q͛ ñ ſūt
faciēda mala vt veniāt bona ſec⁹ ſi iā ē mortua
3 ¶ Sz nūq̄d ſi apparet aliq̄d ex̄ poterit bapti-
zari. R. Aure. vbi. s. ꝙ ſic. ſi ps p̄ncipalis. Si
vero appareat pes vl̄ man⁹ tenet ipē ꝙ nō. La
dul. in. iiij. di. iiij. q. i. tz ꝙ ſi pes vl̄ man⁹ appa
reat ꝙ dz baptizari. tn̄ natus poſtea dz iteruz
baptizari iſto mō. Si tu non es baptizat⁹ ego
te baptizo In noīe p̄ris ⁊c̄. Dn̄s Car. ī cle. ſi
dei. de ſum. tri. tz ꝙ oportz tot⁹ ſit nat⁹: niſi ne
ceſſitas imineat. q͛ ī tali nēcitate id qđ appet
dz baptizari ꝓpt̄ occultā oꝑationē ſp̄ūſſancti.
i. q. i. multi. circa mediū. Glo. in. c. ſi ad mr̄is.
de ꝯſe. di. iiij. tenet ꝙ nō p̄t baptizari. p. c. q̄ ī
maternis. ea. di. Rō. q͛ q̄ nō eſt pfecte nat⁹ nō
p̄t dici hō. l. qđ certū eſt. C. de poſthu. he. inſti.
vbi oportz ſit tot⁹ nat⁹ vt dicat̄ q̄s poſthum⁹.
Alij dicunt ꝙ ſi caput apparet dz baptizari. l.
cū ī diuerſis. ff. de re. ⁊ ſūp. fu. facit. c. ſi bapti-
zat. đ ꝯſe. di. iiij. multiplex ē alia opi. doc. in B.
ſed tu tene opi. Landul. q̄ eſt ſecurior et valde
pia. quā tenet Tho. et Ri. in. iiij.
4 ¶ Quid ſi naſcat̄ cū pelle ſecūdina poterit ne
baptizari. R. Aure. vbi. s. ꝙ ſic.
5 ¶ Utrū monſtrū ſit baptizandū ⁊ quō. R. ſm
Landul. ī. iiij. diſt. vi. q. ij. ꝙ ſi ppendat̄ duas
hr̄e aīas. vt puta. duo hz capita. q̄ttuor pedes
duas ſpinas in dorſo ⁊ hmōi. tūc baptizet q̄li
bet p ſe. ⁊ ītingat̄ ī loco q̄libet p ſe. Si vero du
bitat̄ an ſint due aīe. vt puta. q͛ hz q̄ttuor ma-
nus. et vnū caput vl̄ duas ſpinas ī dorſo. tunc
credo ꝙ debeat baptizari p̄ncipalis abſolute
et ali⁹ poſtea ſub ꝯditōe. ſ. ſi tu nō es baptiza-
tus: ego te baptizo ⁊c̄. nec baptizet intentōne
vaga. ſed determinādo ſe ad vnū. al̄s nihil ſa
ceret ſm Henricū in q̄libet.
¶ Utrū reqrat̄ ꝯſenſus baptizati. R. Aure. 6
di. iiij. q. i. iiij. ſen. ꝙ non in puero. In adulto
vero ſic. verus vel interpretatiu⁹ vn̄ vi. vel re-
clamās ſi baptizet̄ nec recipit primū effectū.
nec ſcđm baptiſmi. Sz de hn̄te ꝯſenſuz interp̄
tatiuū ē dubiū. ſicut q̄ p minas vl̄ penas ꝯſen
tiret. Et lz q̄dā dixerit nō ſuſcipe caracterē ba
ptiſmi. Alij ſciētes ꝙ volūtas coacta volūtas
eſt tenēt ſm ſanctū Bo. ī. iiij. di. iiij. ar. ij. q. i. ꝙ
ſuſcipit. niſi intēderet nō ſuſcipe ſacrm̄. lz ſolū
illudere ⁊ tales penas euadere. q͛ tūc nō ſuſci
peret. Silr̄ Landul. in. iiij. di. iiij. q. i. tenet ꝙ
q̄ diſſentit in corde neceſſario ē rebaptizand⁹
¶ Utrū in adultis reqrat̄ intētio vt recipiāt 7
baptiſmū. R. Ri. in. iiij. di. vi. ar. ij. q. iij. ꝙ ſic
vl̄ in actu vel in habitu. In actu ī illo q̄ prius
hūit intentōz nō recipiēdi. q͛ neceſſe ē vt habe
at ī actu ꝯtrariā. ſ. recipiēdi. al̄s nō expelleret
ꝯtrariā. et ſic nō recipet ſacrm̄. Silr̄ qn̄ aliq̄s
admonet̄ vt actu cōſentiat. requirit̄ cōſenſus
actualis. aliter nō ꝯſentiret nec actu nec habi
tu. q͛ habitu diſpoſit⁹ dicit̄ hō qn̄ ſi actualiter
et deliberate recogitaret de illa re actualit̄ cō
ſentiret in illā. al̄s ſufficit habitual̄. ſicut ſi q̄s
cathecuminū nudū baptizaret actu nō cogitā
tē de ſuſceptōe baptiſmi vl̄ furioſuz: ſiue amē-
tē q̄ añ amentiā habuit intentionē recipiendi
vel nunq̄ȝ habuit cōtrariam.
¶ Utrū reqrat̄ fides in adultis. R. ſm Tho. 8
in. iiij. di. vi. ꝙ nō quo ad caracterē ſuſcipien-
dum ſed bn̄ quo ad habendā gratiā.
¶ Utrū reqrat̄ rectitudo intentōis. R. ꝙ nō 9
ad ſuſceptōz caracteriſ. vn̄ q̄ recipit baptiſmū
ꝓpter queſtū ſicut iudei ſepe faciunt. verū ba-
ptiſmū recipiūt. licz nō fructū baptiſmi.
¶ Utrū amētes ⁊ dormiētes poſſint baptiza 10
ri. R. ꝙ ſi añ habuerūt ꝯſenſū ⁊ neceſſitas imi
neat p̄nt baptizari. vt ī. đ. c. maiores. in fi. Si
xo añ amentiā vl̄ dormitionē ꝯ̄dixerūt p̄ſumi
tur ꝙ ꝓpoſitū duret. Et iđo nō ſuſcipiūt nec ca
racterē nec baptiſmū. vt ibidē. Si vero nō diſ
ſenſerūt. tenet Aureo. vbi. s. ꝙ ſuſcipiūt cara
cterē. Hoc verū ſm Ri. vbi. s. dummō aliqn̄

cōſenſerint de adultis loq̄ndo qui habuerūt
vſum rōnis. Secus in illis qui nunq̄ꝫ vſum rō
nis habuerūt. q꞉ ſuſcipiūt caracterē.
11 Vtrū pueri iudeoꝝ ſint baptizādi. R. ꝙ in
h̄ fuerūt opi. diuerſe. q̄buſdā dicētib⁹ ꝙ nō in
uitis parentib⁹. Sꝫ ego dico cū Sco. et Lan⸗
dul. in. iiij. di. iiij. ꝙ etiā inuitis parētib⁹ ſunt
baptizādi. nō quidē ꝑ ꝓuatas ꝑſonas. ſꝫ ꝑ pn
cipes aut eoꝝ dños ⁊ educādi religioſe ⁊ cau⸗
te ne occidant̄ a parentib⁹. et ꝓ h̄ facit qđ no.
Oldra. in ꝯſilijs ſuis. vbi tenet ꝙ iudei ſūt ſer
ui facti ꝑ paſſionē xp̄i. ex̄ de iudeis. c. et ſi iude
os. et fuit mandatū executōi ꝑ Conſtantinū.
vt notat Hoſt. in. c. cōſuluit. de iudeis. Et hoc
dicit Archi. xlv. di. q̄ ſincerā. Hoc idē tꝫ Tho.
in ep̄la ad duciſſaꝫ lothoringie. Nā cū ſint ſer
ui princeps qui eſt eoꝝ dñs pōt eos vendere.
ar. C. ſi ſer. expoꝛ. vene. l. i. et. ij. Et ꝑ iſtā rōem
tenet Archi. in. c. fraternitatē. liiij. di. ꝙ p̄t eis
auferre bona eoꝝ cū nō habeāt ea niſi vt pecu
lium. allegat. c. iudei. el. ij. de iudeis. vbi ſtatui
tur ꝙ ſi couertant̄ nō auferant̄ eis bona. ergo
ſi nō cōuertunt̄ poſſunt eis aufferri a cōtrario
ſenſu. Melius facit. c. ſicut iudei. eo. ti. vbi ꝓ⸗
hibet̄ ꝙ ſine iudicio terrene poteſtatis nullus
eis auferat bona vel offendat. ergo ex cauſa le
gitima poſſent. Preterea ſuſtinentur ex pieta
te et gratia. vt dicit̄ in. c. ⁊ ſi iudeos. ď iudeis.
ergo nō debet trahi ad neceſſitatē. ff. de offi. ꝓ
con. l. ſolēt. ī fi. ⁊ ex hoc poſſet ſuſtineri opinio
Aure. qui cū Landul. et Sco. cōcordat ꝙ inui
tis parentibus poſſunt baptizari ꝑ dominos
et bene facerent.
12 Vtrū iudei adulti aut alij adulti ſint ꝯpel⸗
lēdi ad baptiſmū. R. de iudeis tenet Sco. vbi
s. ꝙ ſic ꝑ dños eoꝝ. ꝓ q̊ facit tex. ī. c. de iudeis
xlv. di. et. c. maiores. de bap. vbi cōmēdat̄ ille
tex. q̄ cogit infideles baptizari. Sed cōtra eſt
tex. in. c. ſicut iudei. de iudeis. qui ꝓhibet com
pulſionē. Sed ego dico verā opinionē Sco. in
telligēdo de ꝯpulſione indirecta hoc eſt. Ita
ſunt angariādi ⁊ in ſeruitutē redigendi ꝙ eis
eueniat volūtas ꝯuertēdi. Sicut exponit Gre
go. ſuꝑ illud. cōpelle intrare. facit. c. vltimuꝫ.
xxiij. q. iiij. cū glo. et. q. vi. c. iam vero. ſed de cō
pulſione directa nō licet. q꞉ deus voluntariuꝫ
vult militē. d. c. de iudeis. Similiter idē dico
de alijs infidelibus.
13 Vtrū liceat emere aquā vel laborē ab eo q̄
nō vult alit̄ baptiſari. vide. j. ſymonia. ij. §. xij
14 Quid ſi nō vult baptizare niſi ꝯmittat offe
rens aliqđ mortale. puta adulteriū. R. Lan⸗
dul. vbi. s. ꝙ ſi ip̄e non pōt baptiſare. puta q꞉
mancus vl̄ mutus nullo mō aſſentiat. q꞉ fides
offerētis et oꝑatio et deuotio baptiſmū flami
nis impetrabit. q꞉ credendū eſt ꝙ in talib⁹ ne
ceſſitatibus diuina pietas ſuꝑplet.
Vtrū requirat̄ cōtritio de peccatis factis 15
ante baptiſmū a baptizādo. R. ſm Ale. de al.
in ſecūd a ſecūde ꝙ ſic. de neceſſitate de omni⸗
bus mortalibus que recordat̄ etiā de veniali⸗
bus in genere et forte de venialibus maioꝛib⁹
que recordat̄ particulariter. aliter nō ſuſcipit
gratiā baptiſmalē ſcilicet gratiā ⁊ remiſſionē
peccatoꝛū ſed bene ſuſcipit effectū baptiſmi q̄
eſt res et ſacramentū id eſt caracterē. de cōſe.
diſt. iiij. c. oſtenditur. Sco. tamen in. iiij. di. iiij
clarius exprimendo dicit ꝙ licet nō doleat de
veniali ꝙ nō tollit̄ effectus gratie baptiſma⸗
lis. ſed tantum cōplementum. quia non delet
illud veniale de quo nō dolet. et ſic dicitur fi⸗
cte ſimpliciter vel ſm quid. ficte ſimpliciter ac
cedit ad baptiſmū ille qui habet in ſe mortale
peccatū de quo nō vult penitere. ſed tamē rece
dente fictōe. hoc eſt adueniēte cōtritione habe
bit effectū baptiſmi. ſ. remiſſionē peccatoꝝ. vt
in. d. c. oſtendit̄. in fi. Et hoc intellige q̊ ad pe⸗
nā peccatoꝝ p̄cedentiū baptiſmū. ſed nō q̊ ad
penā ſequentiū baptiſmū. Et ideo pnīa eſt ei
iniungēda de ꝑpetratis poſt baptiſmū ſm. ſ.
Bo. in. iiij. di. iiij. ar. ij. q. iij. Ficte ſm q̇d acce⸗
dit q̄ nō dolet de veniali. et iſte nō habet ꝯple⸗
mentū. Et aduerte ꝙ hic nō accipio ꝯtritōꝫ ꝓ
dolore informato a grā: ſꝫ ꝓ dolore q̄ excludit
actualit̄ obicem mortalis pctī in actu. Tenet̄
etiā talia poſtea ꝯfiteri peccata añ baptiſmū
cōmiſſa. vt pꝫ. j. cōfe. ij. §. ij.

Baptiſmus vij. quo ad effectū. queri
tur vtrū ꝑ ip̄m auferātur oīa peccata.
R. ꝙ ſic. c. regenerāte. et. c. ſine pnīa. ď
cōſe. di. iiij. Rō. q꞉ baptiſmus eſt ad regenerā
dū inſtitutus. Vñ ibi tranſit homo de poteſta
te tenebrarū in adoptionē filioꝝ dei. et ibi ma
xime aperit̄ largitas miſericoꝛdie dei in p̄mo
aduentu. Et hoc eſt qđ Pau. dicit ad Thi. ij.
ꝑ lauacrū regeneratōis ⁊ renouatōis ſpūſſan⸗
cti quē effudit in nos habunde.
Vtꝝ ꝑ baptiſmū tollat̄ oīs pena. R. ꝙ ſic. 1
pena q̄ retardat ⁊ excludit a vita eterna. de cō
ſe. di. iiij. ſine pnīa. h̄ ē pena quā q̄s deberet ex
ſoluere. aut ī hac vita. vl̄ in alia ꝓ pctīs ꝯmiſ⸗
ſis añq̄ꝫ vitā etnā ītraret. al's aūt pena ñ tollit
Vtrū baptiſm⁹ tollat cōcupiſcentiā. R. ꝙ 2
in q̄ꝫtū hꝫ rōem culpe. extinguit̄ ꝑ baptiſmū. ſꝫ
inquantū hꝫ rōem vicij ſiue pene non tollit̄ vt
non ſit niſi ſp̄ali dono dei et miraculo fiat. ſed

vt nō obſit bn̄ fit ex infuſione gr̄e que ibi fit ex
qua ſuperari p̄t. de cōſe. di. iiij. c. ij.
3 Vtꝝ ꝑ baptiſmū tollat̃ irregularitas. R. ꝙ
illa q̄ ꝓuenit ex defectu ſacri nō tollit̃. Vn̄ bi
gamus an̄ baptiſmū vel poſt nō p̄t ꝓmoueri:
ſil̄r corrupta: vel an̄ vl̄ poſt nō p̄t velari. et de
his h̄r. xxvi. di. acutius. Si vero ꝓueniat ex pec
cato ſic tollit̃ ſm cōiter doc. irregularitas ho
micidij. ſed ſi homicidiū fit ſine pctō vt in iudi
ce et hmōi. ſic ſm aliq̄s irregularitas nō tollit̃
vt no. xxvi. di. c. deinde. Sz ſm Sco. in. iiij. di.
xxiiij. irregularitas cuiuſcūqꝫ homicidij tollit̃
qualitercūqꝫ ſit ꝯmiſſū. Hoc ſequit̃ glo. xxxiiij
di. c. ſi q̄s viduā. et. xxxij. di. §. ecce. Et hec ē ve
rior opi. Alia aūt irregularitas que ꝓuenit ex
defectu natalū nō tollitur.
4 Vtꝝ tollat infamiā. R. ꝙ ſic. ſm glo. in. d.
c. ſine pnīa. Rō. qꝛ ꝑ baptiſmū tollunt̃ pecca
ta et ea q̄ ſequunt̃ ex peccatis ſub rōne q̄ ſunt
peccata. Et iō cū infamia cōſequat̃ peccatū et
ſub rōne peccati ideo tollitur.
5 Vtrū ꝑ baptiſmū cōferant̃ homini gratia
et virtutes. R. ꝙ ſic. ſm glo. in. d. c. ij.
6 Vtrū effect⁹ baptiſmi equaliter cōferat̃ oī
bus. R. ſm. ſ. Bo. in. iiij. di. iiij. ar. i. q. ij. ꝑme
partis. ꝙ triplex eſt effectus baptiſmi. Prim⁹
caracteris impreſſio. Secūd⁹ gr̄e infuſio. Ter
cius innocētie reſtitutio. Quantū ad primū ⁊
terciū equaliter oēs ſuſcipiūt: ſi nō ficte acce
dūt: ſed q̄ꝫtū ad ſecundū nō. qꝛ gr̄a hꝫ duplicē
actū. ſ. delere peccatū. et ſic magꝭ delet in eo q̄
magis cōmiſit. qꝛ delet oēm culpā. Secundus
actus eſt habilitare ad bonū. et ī h̄ maiorē effi
caciam habet in eo qui ſe magis diſponit. In
ꝑuulis aūt eq̄lis eſt efficacia cōiter.
7 Vtrū puer cū defertur ad baptiſmū ſi occi
dat̃ ſaluet̃. R. ꝙ ſi occidit̃ ne baptizari poſſit
ī odiū baptiſmi ſeu xp̄i ſic pie credo ſaluet̃. Si
vero occidat̃ ex alio reſpectu: ſic damnabit̃.
8 Quid ſi puer moreret̃ qn̄ baptizans dixit.
ego te baptizo ī noīe pr̄iſ. an̄qꝫ ꝯpleat. R. Ri.
i. iiij. di. iij. ar. ij. q. iij. pie credendū ē ꝙ de⁹ ſup
plet. Vn̄ ⁊ ī cimiterio dꝫ ſepeliri. Sil̄r ſi ſacer
dos impediret̃ ne totū cōpleret eſſet baptizan
dus ſic. ſi nō es baptizatus ⁊c̃.
9 Vtꝝ baptiſmus ſit reiterandus. R. ꝙ nō.
imo tā miniſtrās q̄ꝫ ſuſcipiēs ſciētes vltīo ſup
plitio plectūt̃. l. ij. C. ne ſa. bap. ite. et ſunt irre
gulares. vt. ꝭ. irregularitas ꝑmo. §. xxiiij.
10 Vtrū ignorās ſi facit ſe baptizari ſine con
ditione ſit irregularis ſi poſtea īuenit ꝙ fuerat
baptizatus. R. ꝙ irregularis ē. de cōſe. di. iiij.
q̄ his. ſm cōmunē intellectū. Poteſt tn̄ ep̄s di
ſpenſare in neceſſitate magna.
Vtrū nō baptizat⁹ credēs ſe baptizatū ſal 11
uet̃. R. ſic. de p̄ſby. nō bap. c. apoſtolicā.
Vtrū ſuſcipiat caracterē ordinū ſi ordinet̃ 12
R. ꝙ nō. de preſ. nō bap. c. i. et. c. veniēs. Si ce
lebrat tn̄ ignorās credit̃ ꝙ ꝯficiat virtute ec
cleſie ſm Inno. Hoc idē tenet Tho. in. iiij. di.
xxiiij. et Albꝛi. et ſūma ꝯfeſ. li. iij. ti. xxij. q. viij.
et pl̄m. qꝛ virtus ſp̄ūſſancti vegetās eccleſiam
ſuā ſupplet potētiā in tali ne eccleſia decipiat̃.
Baptiſmus viij. q̄ ad eū q̄ tenet. q̄rit̃
q̄s p̄t tenere ad baptiſmū. R. ꝙ nō p̄t
tenere abbas monachus vel religio
ſus. de cōſe. di. iiij. nō licet. xvi. q. iiij. placuit.
el. ij. Tn̄ ſi tenēt ſunt cōpatres.
Vtrū pater vel mater. R. ꝙ nō. ſi ſūt in ma 1
trimonio. intellige. xxx. q. i. ad limina. al̄s con
traheret cognationē ſpiritualē. et etiā bapti
zando niſi neceſſitate baptizarēt.
Vtrū nō baptizat⁹ poſſit tenere ad baptiſ 2
mū. R. ꝙ nō. de ꝯſe. di. iiij. c. i. baptiſmate licꝫ
baptiſari poſſit. qꝛ baptizās eſt de neceſſitate
ſacramēti: nō ſuſcipiēs ſeu tenēs paptiſmū. et
ſi tenet nō erit cōpater: ſed bn̄ baptizās cū ſit
vere pr̄ ſp̄ūalis. Vide infra Matrimoniū. iij.
impedimento. vij. §. x.
Quot debēt tenere ad baptiſmū. R. ꝙ vn⁹ 3
tm̄. de cōſe. di. iiij. c. in. cathecīſmo. et. c. nō plu
res. Sed tn̄ de cōſuetudine nō ſeruatur.
Ad q̄d tenent̃ leuātes de baptiſmo. R. ꝙ te 4
nent̃ admonere q̄s tenuerūt: vt caſtitatē cuſto
diāt: iuſticiā diligāt. et charitatē teneāt: et an̄
oīa ſimbolū et orōem dn̄icā debēt docere. vt ī
c. vos an̄ oīa. de ꝯſe. di. iiij. et Magiſter in. iiij
di. vi. c. pe. dicit ꝙ exigit̃ a patrino diligēs cu
ra circa eū ꝓ quo reſpondet. Qd̄ limita verū
ſm Tho. qn̄ parētes notabiliter negligūt.
Bellum quidē dupliciť dicit̃. ſ. ꝓprie
et improprie. Proprie aūt bellū eſt il
lud quod auctoritate principis ſupio
rē nō recognoſcentis indicit̃ vt eſt imparator et
papa ſm Ho. xxiij. q. i. c. i. ff. de capti. l. hoſtes.
et. ff. de ver. ſi. l. hoſtes. ⁊ in iſto bello captiui ef
ficiunt̃ ſerui et bona efficiunt̃ capientiū. et ſeq
tur terciū ius. ſ. poſtliminij. de quo. in. l. poſtli
minij. et. l. ſi q̄d bello. et. l. hoſtes. ff. de cap. Et
hoc verū ſi bellum ſit iuſtū. Debēt tn̄ bona ca
pta aſſignare capitaneo: vt diſtribuat vnicui
qꝫ ſm merita. ſm Bar. in. d. l. ſi q̄d bello. licꝫ a
principio efficiant̃ capientiū. Et hoc verū cre
do qd̄ dicit Bar. niſi ꝯſuetudo h̄ret ꝙ vnuſq̄ſ
qꝫ ſibi retineret qd̄ cepit: qꝛ tunc nō tenet̃ aſſi
gnare: qꝛ illud intelligit̃ actū qd̄ eſt cōſuetū. l.

ꝙ ſi nolit.§.q̄ aſſidua.ff.de edi.edic. Hodie e‑
tiā ex ꝯſuetudine inter chriſtianos nō ſeruant̄
iura captiuitatis et poſtlimīnij cui ſtandū eſt.
vt.l.poſtlimīnij.ff.de capti.et no.Bar.in.d.l.
hoſtes.ff.co. Quid aūt ſit poſtlimīniū.R.ꝙ ē
ius amiſſe rei recipiende ab extraneo in ſtatū
priſtinū reſtituēde: morib⁹ legibuſq̄ ꝯſtitutū.
dicit tex.in.d.l.poſtlimīniū. Vn̄ q̄ ad h̄ bn̄ eſt
ſeruandū.vt ille qui aliqua ꝑdidit in iuſto bel
lo q̄ ad eū integre reſtituant̄. Et ideo nō cur‑
rit p̄ſcriptio cōtra eū ſm glo.in.c.prima accu‑
ſatone.xvi.q.iij. Arma tamē de rigore nō reſti
tuunt̄.l.ij.ff.de captiuis.ſed ſm cōſcientiā ſūt
etiā reſtituenda.

1 ¶ An aūt hec locū habeāt in bello indicto ab
his q̄ de facto ſupiorē nō recognoſcūt: vt ē rex
francie.hiſpanie.et hmōi. R.ſm Inno.in.c.
olim.el.j.de reſti.ſpo.et Bar.in.d.l.hoſtes.ff.
de captiuis ⁊ poſtlimīniū reuerſis.ꝙ ſic.quia
habent iura principis.

2 ¶ Bellū aūt īproprie ē illud qđ nō eſt indictū
ꝑ p̄ncipē.ſꝫ ꝑ infereiores q̄ recognoſcūt ſupio
rē. Et de h̄ Pa.de iureiurā.c.ſicut.el.iij.

3 ¶ Vtrū bellū in dubio ſit p̄ſumendū iuſtū. R.
Pa.in.d.c.ſicut.ꝙ in bello indicto a principe
ſummo.ī dubio p̄ſumit̄ iuſtū: et legitimā cām
eſſe in p̄ncipe.iux̄ notata ꝑ legiſtas.in.l.p̄ſcri‑
ptione.et.l.fi.C.ſi ꝯtra ius.vel vti.pu.et ꝑ ca‑
noniſtas in.c.q̄ in eccleſiarū.de cōſti. Sꝫ ī bel
lo indicto a recognoſcēte ſupiorē.in dubio p̄‑
ſumit̄ iniuſtū. Et ſic intellige Ho.et tex.d.c.ſi
cut.facit.l.vnica.C.đ gla.et.c.i.de pur.ca.cū
ſuis cōcordantijs.

4 ¶ Quid requirit̄ vt ſit iuſtū. R.Pa.vbi.ſ.ꝙ
in bello ꝓprie oportet ꝙ ſubſit legitima et na
turalis cā.puta.qꝛ cōtumaces ⁊ rebelles ſunt
impio vl̄ eccleſie. Adde.ij.vt nō fiat aīo vindi
candi:ſed puniēdi delinquētes. In bello aūt
ſecūdo mō dicto quinq̄ requirunt̄ ſm glo.xxiij.
q.ij.in ſumma.ſ.pſona vt nō ſit eccleſiaſticus
cui nō licꝫ ſanguinē effundere.xxiij.q.viij.cle‑
rici.niſi neceſſitate ineuitabili. Poſſūt tn̄ ſm
Tho.ſa ſe.q.xl.inducere alios ad iuſtū bellū:
et eis aſſiſtere.vt pugnantib⁹ ſubueniāt exhor
tationibus:abſolutōibus.et alijs ſpūalibus.
Nō tn̄ debēt hortari vt interficiāt vel mutilēt
ſed vt fidē eccleſiaſticā vel patriā liberēt. Et
licꝫ aliq̄ interficiant̄:nō tn̄ eis imputabitur: et
multomagis p̄lati hoc poſſunt.imo peccarent
ſi nō facerēt.xxiij.q.v.de occidendiſ.de homi.
poſtulaſti.et.c.tua nos.xxiij.q.iij.maximian⁹.
xxiij.q.i.in ſumma.et.c.militare.de cle.ꝑcu.
c.iij.de reſti.ſpo.c.olim.el.j. Inno.tamē in.c.

qđ in dubijs.de penis.limitat predictā exhor
tationem nō poſſe fieri quando ſunt in ꝑcuſſio
nibus.ſed ante ſic.et mihi placet:et eſt ſecuri⁹.
Secundo cauſa legitima.vt ꝓ defenſione ſua.
vel ſuorum.aut paternarū legum.xxiij.q.viij.
ſi nulla. Tercio ſi res.ſ.pro repetitione rerū:
et huiuſmodi.d.ca.olim. Quarto animus.vt
nō ex odio.ſed vt habeat debitum et huiuſmo
di.xxiij.q.i.quid culpatur.⁊.c.militare. Quin
to auctoritas ſuperioris.d.c.quid culpatur.⁊
l.vnica.C.vt ar.vſus in ſuo prin.li.xi. Poteſt
etiā fieri auctoritate epiſcopi.ſm Ho.in ſum‑
ma.precipue quādo pugnatur pro fide:vel cō
tra eum qui pro peccato mortali excōmunica‑
tus nō vult parere.

¶ Vtrū ſi aliqđ p̄dictorū defuerit teneat̄ ad 5
reſtitutōꝫ tā damnoꝝ datoꝝ q̄ꝫ etiā raptoꝝ bo
norū. R.Jo.eo.ti.ꝙ ſic.ſi deficit ſecundū vel
terciū. Sꝫ tn̄ res ſubſit.ꝙ.ſ.ꝓ reb⁹ repetēdis
factū ſit nō tenet̄ q̄ mouit bellum reſtituere qđ
ibi cepit dūmō nō excedat qđ hr̄e debebat. Et
hoc verū in foro pn̄itētiali.vbi habet locū liq̄
di ad nō liquidū ꝯpenſatio.ſicut ſi q̄s cōfitea
tur ꝑ furtū accepiſſe.x.nō coget̄ reſtituere ſi de
bet habere alia.x.ab eodē. Si vero damnifica
uit plus aduerſariū nō credo excuſatuꝫ:niſi cō
currat ſimul auctoritas:niſi in caſu q̄n vim vi
repellere licꝫ.ſed tenet̄ ꝯpenſare dāna data cū
eo qđ dꝫ hr̄e.et ſi plus hꝫ reſtituat.c.qui habe
tis.et in.c.ſe.xiiij.q.v.et ī.d.l.hoſtes.ff.de ca‑
pti.et ſm qđ dico in.§.ſe.

¶ Vtrū iſtis inferiorib⁹ a principe liceat fa‑ 6
cere bllū. R.Pa.in.d.c.ſicut.ꝙ aut is qui fa‑
cit bellum habet iuriſditionem ſuꝑ his q̄bus
guerrā facit.et illi ſunt cōtumaces et rebelles
et ſic poteſt ſtatuere et cōcedere ꝙ liceat vni‑
cuiq̄ res eoꝝ inuadere ⁊ ſuas facere: ⁊ liberoſ
hoīes rebelles cape ⁊ detinere quouſq̄ dn̄o re
p̄ſentare potuerint.c.a nobis.de ſen.excō. Si
aūt nullā iuriſditionē ſuper eos habent non
poſſunt ſine auctoritate principis niſi eſſent
inuaſi.qꝛ tūc poſſunt ſe et ſua defendere cum
moderamine inculpate tutele.et hominē ꝑcu‑
tere ⁊ etiā occidere: vt latius dicā.j. Defenſio
Non poteſt tamē aduerſariū capere et nec in‑
uadendo res aduerſarij ſuas facere. Qđ in‑
tellige niſi in recōpenſationē damnoꝝ ſuoꝝ et
et in ſatiſfactionē expenſarū laboꝝ et operum
etiā ipm adiuuantiū.diſt.i.ius gentiū.xxiij.q.
vij.ſi de rebus:vel niſi in territorio ſuo eos de
linquētes inueniret. Item quādo talis ſupio
rem nō habet corā quo ſua repetere poſſit: res
ſuas ꝓpria auctoritate repetere poſſet ⁊ recu‑

perare.l.iudei.et.l.nullus.C.de iudeis.

7 ¶ Vtrū ſubditi teneant̃ ire ad bellū iuſtū do-
mino mādāte. R. Pa.i.d.c.ſicut.el.iij. ꝙ ſub
ditoꝝ quidā ſunt vaſalli ꝓprie.vt ſunt q̄ tenēt
feudū ab eo. Quidā vaſalli improprie.vt ſūt
ſubditi rōne originis vel domicilij.nihil tamē
ab eo detinēt:et tales ꝓprie nō ſunt vaſalli.lʒ
ibi habeāt poſſeſſiones:nec tenent̃ dn̄o p̄ſtare
fidelitatē. Quidā ſunt milites veri.vt q̄ iurāt
q̄ ponit glo.in.l.pe.ff.ex qui.cau.ma.q̄ ſunt.j.
miles. Quidā nō veri milites:ſed tm̄ reſpectu
honoris qui iſta nō ꝑmittunt.ſed viuūt vt alij
ciues.vt per Cy.in.l.i.C.de iur.et fac.igno.
Iſtis p̄miſſis diſtinguo:aut dn̄s vult alios ꝓ
libito volūtatis inuadere nō fauore reipubli-
ce:et nō tenent̃ eū ſequi etiaʒ vaſalli ꝓprie.ar.
c.de forma.xxij.q.v.niſi aliud habeat ꝯſuetu-
do vel pactū. Aut dn̄s inuadit̃.⁊ tunc ſi timor
eſt ſubitaneus et improuiſus.oēs apti ad pu-
gnam:ſeu cuſtodiā:tenētur fauore reipublice.
Nam clerici hoc caſu tenent̃ ad cuſtodiā.c.ꝑ-
uenit.et quod ibi notat̃.de immu.eccle. Facit
c.omni timore.xxiij.q.viij. Aut nō eſt talis ti-
mor.et tunc vaſalli ꝓprie dicti tenent̃.ꝑ.d.c.de
forma.et milites veri.ꝑ.d.l.penul. Alij vero
nō ſunt cōpellendi.dummō dn̄s ſufficiat de ꝑ
ſe ex redditibus quos habeat a loco. Nam ꝓ-
pter hoc honorant dn̄m in redditibꝰ:gabellis
et hmōi.vt neceſſitatis tempore eos defendat
ar.xxiij.q.v.principes.et.c.regū. Si vero non
ſufficit ꝑ ſe tunc omnes tenentur ꝓ ſalute do-
minij.vt pʒ ex.c.ſi nullus.et.d.c.omni timore
xxiij.q.viij.

8 ¶ Vtꝝ ſubditi ſequētes dn̄m in iniuſto bello
excuſent̃. R. Pa.in.d.c.ſicut.qḋ Inno.dicit
ꝙ nō.ſi ſciēter hoc faciūt.nec excuſant̃ ex timo
re amittendi feudū vel alia bona.xxij.q.v.ita
ne. Si vero dubitāt ⁊ inquiſierūt q̄tū potue-
rūt peritiores.et ſemꝑ dubij remanſerūt:excu
ſantur ꝓpter bonū obediētie.c.qḋ culpat̃.xxiij
q.iij.aliter non.ar.c.cum inhibitio.de clan.de
ſpon.nō tn̄ excuſantur amici et cognati et alij
qui voluntarie adiuuāt talem in dubio. Imo
ſi erat iniuſtū de omni damno dato tenent̃ ad
reſtitutionem.

9 ¶ Vtrū ſubditus qui in dubio bellando mul
ta acquiſiuit.teneatur ea reſtituere:cognito ꝙ
bellū erat iniuſtū. R.ꝙ ſic omnia q̄ habet. Et
credo ꝙ etiā cōſumpta.quia nunq̄ꝫ habuit bo
nam fidē:ex q̄ ſemꝑ dubius ꝑmāſit. Et de hoc
vide.j.preſcriptio.§.iiij.et ſcd̄m illam diſtin-
ctionem dic.

10 ¶ Vtrum omnes exiſtentes in bello iniuſto te
neantur in ſolidū. R.ſm Mo.ti.xi.i.ꝙ ſic.de
omni damno quod ſuo auxilio conſilio fauore
datū eſt:qḋ aliter datū nō fuiſſet.ar.xvij.q.iiij
omnes.et.ij.q.i.notum.in fi. Si vero ꝓbabili
ter credit ꝙ ꝓpter ſuū auxiliū cōſilium fauorē
nō plus fecerint q̄ꝫ alias facturi erant:non te-
netur niſi de his que ipe habuit:vel damnum
dedit:vel aliquis de familia ſua directe et oc-
caſionaliter.ar.de ſen.et re iudi.c.i.et de eta.⁊
quali.or.c.tuam. Et de hoc vide etiam.j.Fur-
tum.§.xvi.

¶ Sed queritur quid tenetur reſtituere faciēs 11
bellum iniuſtum. R.n̄.Mo.vbi ſuꝑ ꝙ tenetur
de omnibus damnis que ipe vel ſui intulerūt
aduerſario vel eius hominibus.tenetur etiaʒ
proprijs hominibus de damnis datis ab ad-
uerſarijs.

¶ Vtrum habens iuſtum bellum teneatur in 12
aliquo de damno aduerſarij. R.Monal.vbi
ſupra.ꝙ nō tenetur de illis damnis q̄ bona fi-
de intulit:a quibus comode abſtinere nō pote
rat ſm cōſuetudinē pugne. Si qua tn̄ aīo craſ
ſandi et malitioſe intulit.cū al's poſſet abſtine
re et ſibi cōſulere.tūc tenet̃ cōpenſare cū dāno
ſibi dato.et ſi excedūt tenet̃ eis ſatiſfacere.

¶ Vtrum habens iuſtū bellum teneat̃ de da- 13
mno dato ſubditis aduerſarij. R.n̄.qui ſupra
ꝙ nō. Imo licite bona capit. Non ſolum ad-
uerſarij:ſed etiam fautorum et ſubditorū ſuo
rum donec ſibi ſit ſatiſfactum. Subditi tamē
aduerſarij qui deū timētes nolunt dn̄o ſuo in
bello illicito impendere auxilium vel cōſilium
nullatenus ſunt ſpoliandi ne pena excedat au
tores.ar.de his q̄ fi.a ma.par.ca.queſiuit.et
i.q.iiij.c.i. Imo ſm Ricar.in.iiij.diſt.xv.qui
ſcienter talibus innocentibus inferūt damnū
tenētur ad reſtitutioneʒ. Verum credo niſi do
minus eorum directe vel indirecte ex ꝑſonis
vel rebus eorum iuuaretur. Multo magis te
netur ad reſtitutionem qui damnificat nō ſub
ditos aduerſarij innocētes ſcienter vt ſunt ec-
cleſiaſtici ⁊ huiuſmodi. Secus autem eſſet ſi a
caſu damnificaret hoc nō intendēs.nec obli-
gatus intendere.vtputa.quia bellās cōtra ad
uerſariū nō valens eum impugnare.incendit
ciuitatē.et ſic cōburuntur eccleſie et bona ipiꝰ
et aliorū innocentium:nam tunc nō teneretur.
et ſic patet ꝙ eccleſie incaſtellate poſſunt incē
di et bona ibi repoſita ex quibus ſuſtentaban-
tur cōtra hoſtes in iniuſto bello poſſunt capi.
nō incaſtellate vero a ꝓpoſito nec res eccleſie
ſūt auferende et cōtrarium facientes tenētur
ad reſtitutionem.

14. ¶ Vtrum domini qui habuerunt bellũ ad in-
uicem poſſint cõponere ſimul de damnis. R.
Mona. ti. reſti. ꝙ ille qui habuit iniuſtum bel-
lum non poteſt cõponere in preiudicium homi-
num ſuorum quin ipe teneatur eis de damnis
que paſſi ſunt, niſi et ipi fuerint in culpa. Hoc
verũ in foro cõſcientie. ſi ad talem culpam nõ
venerunt ex eis perſuaſione alias nõ facturi.
Ille autem qui habet iuſtum bellum debet ꝓ-
curare ꝓ viribus: vt ſatiſfiat ſuis hominibus.
Et ſi nõ poteſt, et ipi homines cõtradicũt cõ-
poſitioni ſm Monal. non poteſt de dãnis que
paſſi ſunt in incẽdijs et rapinis cõponere. fa-
cit in ar. l. i. et. l. tranſactõnis placitũ. et. l. pre-
ſes. C. de tranſac. et. c. fi. de ma. et obe. Sȝ ego
credo ꝙ in omnibus poteſt. ar. eorũ que notan-
tur in. l. fi. C. ſi contra ius vel vti. pu. et in. c.
que in eccleſiarum. de cõſti. vbi ptȝ ꝙ ex ratio-
nabili cauſa poteſt princeps tollere rem vni-
us et dare alteri. et non poteſt eſſe maior ratio
ꝙ̃ fauor public⁹ carere bello. Et ſimiliter po-
terũt qui habẽt iura imperialia. Vnde Hoſt.
tenet ꝙ qñ duo milites habuerunt iniuſtũ bel-
lum. inuicẽ pace inter eos facta et dãna remiſ-
ſa ꝙ hec remiſſio extendit̃ ad oẽs vtriuſqȝ par-
tis: licet nõ cõſentiant quãdo pax aliter habe-
ri non poſſet. allegat. l. cõuentionum. ff. de pa-
ctis. Cõcordat Pa. in. c. noſtra. de iniur. ad-
uerte hic ſm eundem qua vbi. s. ꝙ noĩe damni
proprie et ſtricte venit diminutio patrimonij
per aliuȝ facta. l. iij. ff. de dam. infecto. Et ideo
nõ veniũt expẽſe facte ꝓpria volũtate: etiã co-
acta noĩe damni. Quod nota ꝓ ſtatutis et ſi-
milibus odioſis. Itẽ limita ꝙ p̃dicta remiſ-
ſio nõ valet q̃ ad damna data eccleſijs et eccle-
ſiaſticis pſonis: niſi p̃lati iparum cõſentiant.
15 ¶ Vtrum dominus teneatur mandatario de
damnis q̃ in bello eſt paſſus. R. ſm Pa. in. d.
c. ſicut. ꝙ ſic. niſi cauſa pietatis. humanitatis.
vel parentele bellũ fecerit vel niſi ex debito te-
neretur: vel niſi aliq̃d recipere cõuenerint pro
mercede. Et vide de hoc. j. mandatum. §. v. Et
hoc intellige de damnis que veriſimiliter po-
tuit mandans ꝓuidere.
16 ¶ Vtrũ occupata per principes chriſtianos
qui hodie inter ſe bella gerentes ꝓpria temeri-
tate qđ vnus quiete poſſedit ab antiquo. aliuſ
violenter de nouo accipit ſint reſtituenda. R.
do. Anto. in. c. qđ ſup his. de voto ſm Hoſti.
ꝙ nõ videt quomodo iuſte teneant. nec quali-
ter cõfeſſores eorum peccata quanqȝ notoria
palpitent. nec qualiter ab eiſdem elemoſynas
aut paſſiones accipiãt: aut eos abſoluãt. Vñ
caueant ne cateruatim ad inferos vadãt et ali-
os ſecũ trahant: nec credit ꝙ in italia p̃ſcribi
talia poſſint. c. fi. de preſcrip. Et ideo reſtitue-
re tenentur.
¶ Vtrũ clericus in bello iuſto cũ dño ſuo va- 17
dens qui lucrat̃ aliqua de bonis aduerſarioꝝ
teneatur ea reſtituere. R. Monal. ti. reſti. ꝙ ſi
ea rapuit: peccauit capiendo. et reſtituere tene-
tur eis a quibus abſtulit. quia illam rem capi-
endo non potuit facere ſuam. quia ſicut domi-
nus non potuit ei dare auctoritatẽ bellandi:
ſic nec rapiendi. Poſſet tamẽ retinere ſi guer-
ra durante dominus vt illam teneat cõſenſit.
Si vero nõ ipe rapuit. ſed ſibi ab his quibus
licuit rapere data fuit. tũc nõ tenetur reſtitue-
re. Quod verũ credo. quãdo ex cõſuetudine q̃-
libet quod rapuit ſibi retinet. alr̃s ſecus. qꝛ de
iure quilibet tenetur capitaneo aſſignare: vt
illa diſtribuat. vt. l. ſi qđ bello. et ibi Bar. ff. de
capti. ergo ſine eius auctoritate tenere nõ po-
terit. facit. c. dicat. xxiij. q. v. niſi vt dixi cõſue-
tudo ſit in cõtrarium.
¶ Vtrũ liceat omni tempore bellare. R. ꝙ in 18
bello iuſto nõ licet bellare in. xl. nec in diebus
feſtiuis niſi neceſſitas vrgeat ĩeuitabilis. tex.
eſt cũ glo. i. c. ſi nulla. xxiij. q. viij. Item nec tẽ-
pore treuge. c. i. de treu. et pace. Quod intelli-
ge in pugnatore non in defenſore. vt notat pre-
dicta glo.
¶ Vtrum in bello iuſto liceat vti deceptione 19
dolo vel inſidijs. ad vincendũ inimicos. R. ꝙ
ſic. dummõ mendacium nõ dicant vel fidem ꝓ-
miſſam nõ frangant. facit. c. vtilem ſimulatio-
nem. xxij. q. ij. xxiij. q. ij. c. dominus. et. q. vij. in
ſumma. xiij. q. v. dixit. vide glo. in. c. cupiẽtes
in ver. malignantiũ. de elec. li. vi.
¶ Vtrum locans arma. equos et huiuſmodi. 20
eunti ad bellũ repetat ſi amittant̃ in bello. R.
Inno. in. c. ſicut. el. iij. de iureiurando. ꝙ nõ.
qꝛ ſic ea ꝯduxit. ff. loca. l. item queritur. §. ſi q̃s
ſeruũ. facit. l. videamus. §. fi. ff. eo.
¶ Vtrũ comodans poſſit ſimiliter repetere. 21
R. Inno. vbi ſupra ꝙ non. quia non exceſſit
fines cõtractus. ff. comoda. l. ſi vt certo. §. ſed
interdum.
¶ Vtrum tenente aliquo rem meaȝ liceat mi- 22
hi violẽter auferre. Reſpon. Panor. in dicto
c. ſicut. aut in continenti recuperare vult. et li-
cet. quia vim vi repellere licet. de quo. j. defen-
ſio. Aut non ſtatim. et ſic debet per iudicem e-
am recuperare ſi poteſt ꝙ ſi non poteſt. Sicut

defectū iudicis: pt dñs rē ſuā etiā violenter ſi
aliter nō pt facere recuperare. ar. l. nullus. C.
de iude. in glo. ꝛ. l. ait ꝑtor. ff. de his q̄ in frau.
cre. §. ſi debitorē. notat Jn. in. c. olim. el. j. de
reſti. ſpo. et Alle. R. i. et L co. in. iiij. di. xv. ꝙ ſi
aliter nō poſſum rē meā habere. licꝫ furto. eaꝫ
tollere. de q̄ dic vt. j. furtū. §. xl. Nō tamē licet
ꝑ mendaciū. qꝛ nō licꝫ mētiri ꝓ alterius vita.
xxij. q. ij. ne q̄s. Et ſic limita glo. in. c. cupiētes
de elec. li. vi.

Benedictio ſup ꝓlim. quedā ſolēniſ
que fit cum illa ſolēnitate. Adiutoriū
noſtrū ꝛc̄. Et hanc ſolū epi pñt facere
in tota ſua dioceſi. et archiepiſcopi in tota ꝓ-
uincia cū viſitāt et legati in terminis ſue lega
tionis. et abbates q̄bus ex priuilegio cōceſſuꝫ
eſt. vt notaᷣ. xxvi. q. vi. miniſtrare. de cōſe. di. i.
cū ad celebrandas. de exceſ. prela. accedenti-
bus. de priuiᷣ. abbates. li. vi. Alia ſimplex. Et
hec fit a ſacerdotibꝰ in miſſa abſente epō: aut
de mādato eius cū pñs eſt. xxi. di. deniqꝫ. xcv.
di. ecce ego dico.

i ⁋ Vtrū benedictio calicis paramentorū et
hmōi ꝓ miſſis celebrandis poſſit fieri a ſacer-
dote. R. doc. in cle. attendētes. de ſta. re. tenēt
ꝙ nō. qꝛ ſūt potiꝰ ordinis epalis. ꝛ H idē in. d.
c. abbates. Sed iudicio meo nullo iure eoꝝ di-
ctum ꝓbatur. Et credo ꝙ imo poſſint benedi
cere paramenta. tali rōne motus. p̄sbyter pōt
omnia facere que ſunt ordinis: niſi ſint ordis
epalis: vel ſpecialiter ei interdicta. c. quāuis.
lxviij. diſt. et. d. c. ecce. et. xciij. di. legimus. ſed
benedictio paramentoꝝ cū nō ſit ordinis epi-
ſcopalis. patet. quia cōpetit abbatibꝰ ex ꝯſue
tudine. vt tenent doc. in. d. c. abbates. ꝛ. d. cle.
attendentes. quod fieri nō poſſet ſi eſſet ordi-
nis epiſcopalis. ar. eorum que notanᷣ in. c. pe.
de cōſe. ec. vel al. nec eſt etiam eis ꝓhibitū. ptꝫ
quia in. d. c. q̄uis. ꝓhibetur cōſecratio ſacer-
dotum. diaconum. et ſubdiaconum. cōſecratio
virginum. cōſecratio eccleſie vel altaris. criſ-
ma cōficere. criſmare frontes baptiſatorum ſi
gnare: publice penitentē recōciliari. et in. c. mi
niſtrare. xxvi. q. vi. additur ꝙ nō benedicat pu
blice plebem in eccleſia. Quod intellige. vt di
xi ſupra. et in. c. conſulto. de conſe. diſt. i. ꝙ nec
corporalia debet cōſecrare. ergo veſtimenta
poteſt. quia in. c. veſtimenta. et in. c. vaſa. de cō
ſe. diſt. i. nihil dicitur de epiſcopo. Quare cre-
do omnia que pertinent ad celebrationē miſ-
ſarum que non fiunt cum ſacra vnctione. vt eſt
calix et patena. et nō ſunt eis ſpecialiter inhi-
bita. ſicut ſunt corporalia que ab epiſcopo de
bent eſſe benedicta. vt in. d. c. conſul. et alia hu
iuſmodi pñt benedicere. ar. d. c. q̄uis. et. c. ec-
ce. niſi epꝰ eſſet p̄ſens. quia nō liceret. ar. c. de-
niqꝫ. xxi. di.

⁋ Vtrū abbates poſſint ſimiliter benedicere 2
Ge. in. d. c. abbates. tenet ꝙ ſic omnia in qui-
bus fit verbalis ſolum benedictio et quando
faciunt ad opus ſuarum eccleſiarum. alᷣs non.
Sed ego dubito de benedictione corporaliuꝫ
que licet ſit verbalis ſolū tamen videt epiſco-
pis reſeruata. d. c. cōſulto. niſi dicamus dero-
gatū ꝑ cōtrariā ꝯſuetudinē cū ſit potius epis
reſeruata rōne dignitatis q̄ȝ ordinis. Et ideo
abbates poſſent ex conſuetudine. ar. d. c. acce-
dentibus. Idem dic de benedictōne calicis.
de quo. j. ca. ix. §. i.

⁋ Vtrū veſtis debeat iterū benedici quando 3
repetiaᷣ. R. ꝙ nō. niſi q̄n fit talis repetiatio
ꝙ ſine ipa cū dicta veſte non poſſet celebrari.
puta totius manice ꝛ huiuſmodi. quia cum a-
mittat formā. debet iterū benedici. ar. eorum
que notantur in. c. i. de cōſe. eccle. vel al. Secꝰ
dico ſi de ſtola fiat manipulus vel de manipu-
lo ſtola. quia nō videtur alia forma. niſi ꝙ v-
num breuius eſt altero que quidem breuitas
nō mutat formam.

⁋ Vtrū ſponſa q̄ nō eſt virgo debeat bñdici. 4
R. ꝙ nō. xxxij. di. ſeriatim. Jmo benedicēs ſe
cundas nuptias ab officio et bñficio ſuſpēſus
debet mitti ad papā. c. i. de ſecun. nup.

⁋ Vtrū diaconus poſſit benedicere menſam 5
R. ꝙ non. p̄ſente p̄sbytero. niſi eſſet diaconus
cardinalis. ſed abſente p̄sbytero poteſt. ſm no
tata in. c. legimus. xciij. di.

⁋ Vtrū recipere pecuniā ꝓ benedictione nu- 6
bentium ſit ſymonia. R. ꝙ ſic. tex. eſt in. c. cuꝫ
in eccleſie. de ſy.

⁋ Vtrū mulier poſſit benedicere. R. ꝙ non 7
niſi vt pt quilibet bonus chriſtianus. c. noua.
de pe. ꝛ re. quia q̄ ſunt ordinis nō cadūt in mu
lierem. d. c. noua.

⁋ Vtrū benedictio menſe et aque ſit certi or- 8
dinis. R. ſcdm Jnno. in. c. i. de ex. prela. lib.
vi. ꝙ benedictio aque ſic. Et ideo eſſet irregu-
laris. excommunicatus. vel ſuſpenſus ipſam
benedicendo. ſecus de benedictione mēſe que
non eſt ordinis.

⁋ Vtrū libri eccleſiaſtici ſint benedicēdi. R. 9
ſm glo. in. c. i. de pigno. ꝙ nō.

Benefacere ex timore et non ex amo
re: non reputatur benefacere. ſed pro
non facere. xxiij. queſtione. v. ad fidem
xxxij. queſtione. v. ſicut enim. de cōſecra. diſt. v.

quicquid.lxxxvi.diſt.non ſatis.de reg.iu.qui ex timore.

Beneficium eſt quedam beniuola actio gaudiū tribueſ capienti.in li.feu.c.i.ex qui.cau.feu.ait.Pa.in.c.vnico.de cōmo.et in.c.ad audientiā.de preſcri.Hec diffinitio cōprehendit quodcūq; quod dicitur beneficium.Sed hic de eccleſiaſtico ſolum dicendum eſt.

1 ¶ Quotuplex eſt bñficiū eccleſiaſticū.R.ꝙ aliud eſt religioſum aliud ſeculare.Religioſū aliud ſimplex vt canonicat⁹ regularis.aliud duplex.vt abbatia priorat⁹.vel aliud hñs iuriſditionē.Seculare vero.aliud ſummū.vt papatus.aliud mai⁹.vt epatus.aliud mediocre ſeu duplex.vt dignitas.vel pſonatus.vł aliud habēs curā animarū aliud min⁹ ſeu ſimplex.vt canonia.capellania.aduocatoria.et hmōi.aliud nō hñs adminiſtratiōꝫ.Et iſto mō dicit̄ large beneficiū.et eſt qñ quis hꝫ beneficiū nō titulū.vt ſunt capellani ad nutū āmoniales.ſꝫ qñ hꝫ in titulū aliqͦd beneficiū:cui eſt aſſignata dos q̄ꝫtumcunq; ſit ſimplex:dicitur habere beneficiū cū adminiſtratōne ſm Ge.in.c.pñti de offi.or.li.vi.

2 ¶ Vtrū p̄benda ſit quid ſpūale.R.Pa.in.c dilecto.d p̄ben.ꝙ ſi ē annexa iuri canonie partim eſt ſpūale ⁊ partim tpale.Si vero nō ē annexa canonie.vtputa.q² i ecc̄ia nō ſunt p̄bende diſtincte.ſed oīa cōia.et ꝑ.c.aſſignatur.iſti vnum prediuꝫ in p̄benda.⁊ alteri aliud vel q̄d ſimile.Vel etiā ſi ſunt diſtincte.tamē nō ſunt canonicatib⁹ annexe.q² nō ē ibi numer⁹ canonicorū.tūc eſt mere temporale ⁊ p̄t cōcedi etiā laico ad ip̄ius ſuſtentationē.

3 ¶ Vtrū altaria que dant̄ in titulū ꝑpetuū dicantur bñficia.R.ſm glo.in cle.ij.de deci.⁊ ſequitur Ge.in.c.i.de cōſue.li.vi.ꝙ ſic.et appellatōne officij altaria p̄dicta intelligunt̄.facit c.ij.de cōceſ.p̄ben.Secus ſi nō dant̄ in titulū q² beneficiū nō dicunt̄ ꝓprie.

4 ¶ A q̄ debet dari bñficiū eccleſiaſticū.R.ꝙ regulariter ꝑ ordinariū.niſi ex ſpāli ſtatuto vł cōſuetudine ad aliū ꝑtineat.vt.j.dicā.

5 ¶ Vtrū capitulū ſede vacante poſſit cōferre.R.ꝙ nō illa beneficia que ad ep̄i collationem pertinēt.Sed bene p̄t cōferre illa q̄ ad ep̄m et ip̄m capitulū cōiter ꝑtinēt.Similiter talia beneficia p̄t cōferre qñ ep̄s eſt ſuſpenſus a collatione beneficiorū.etiā ſi ep̄s haberet intereſſe in tali collatōne tanq̄ꝫ p̄latus.Et idem poteſt epiſcopus quādo capitulū eſſet excōmunicatū ſeu maior ꝑs maiori excōicatōe vel ſuſpenſuꝫ.c.ſi ad epiſcopū.ne ſe.va.li.vi.Si vero ꝑtinet ad ep̄m collatio cū cōſilio capituli:vel aſſenſu nō poſſet capitulū intromittere niſi ſuſpenſus eſſet in mora petende relaxatōnis.Si vero capitulū vel alius de ꝯſuetudine vel ſtatuto deberet cōferre de cōſilio ep̄i:defuncto ep̄o:vł in remotis agente.ita ꝙ in breui eius p̄ntia non poſſit haberi.nō ꝓpterea debet differri collatio.vt in.c.ſi ad ep̄m. 6

¶ Quid de bñficijs vacantibus in curia.R.ꝙ oīa beneficia:dignitates et pſonatus vacātes in curia romana non p̄nt cōferri niſi ꝑ papam.Similiter beneficia dignitates vel pſonatus curialiū vel accidentiū:ſeu redeuntiuꝫ de curia ſi decedūt in locis viciniſ curie ad duas dietas legales:que faciunt.xx.miliaria ꝑ die.l.i.ff.ſi quis cau.Et notat glo.in.c.p̄ſenti de p̄ben.li.vi.Vnde ſi diſtarent ꝑ.xli.miliare nō includerētur.ff.de verbo.ſign.l.iij.limita niſi predicti morerentur in loco ꝓprij domicilij:vel ꝓprie domus.q² tūc nō reſeruant̄ pape niſi eſſet talis curialis qui licet haberet ibi ꝓprium domicilium.tamen ibi morabat̄ ſolum ꝓpter curiam.quia tunc reſeruatur.Similiter reſeruatur quando eſt curialis qui moritur in loco vnde recedit curia:vel in itinere dum curiam ſequeretur quantumcūq; vbi decedit ſit remotus ab ip̄a curia.Verum eſt ꝙ poſt menſem ſi non fuerint collata beneficia p̄dictorū cōferre poſſunt illi ad quos ꝑtinet eorū collatio per ſeip̄os tantū:vel ip̄is agentibus in remotis per ſuos vicarios generales.quibus id cōmiſſum fuerit in eorū dioceſibus exiſtentia:niſi eſſent ꝓchiales eccleſie:et vacarēt ſede ap̄lica vacāte.vel ſi anteq̄ꝫ papa ea conferret mortuus eſt.hec notantur in.c.licet.el.j.c.ſtatutum.c.preſenti.et.c.ſi apoſtolica.de p̄ben.li.vi.Aduerte etiam circa hec ad regulas canzelarie et reſeruationes que faciunt cōmuniter pontifices in ſua creatōne.quia nō ſemꝑ ſe habent vno mō.Id̄ ꝯo nō pono hic. 7

¶ Quid de p̄ſentatis a patronis ſede vacāte R.ꝙ capitulū p̄t eos admittere et inſtituere in beneficijs.licꝫ ad ep̄m ſi viueret ꝑtinuiſſet 8
c.et ſi capitulū.de inſti.li.vi.

¶ Quid ſi epiſcopus cōferat beneficium abſenti.R.ꝙ licet nō fiat ſuum donec cōſentiat.tamen epiſcopus nō poterit alteri cōferre donec ille recuſet:nec valet collatio ſi cōferat niſi epiſcopus aſſignaſſet terminū cōpetentē cōſentiendi:infra quod non cōſentit.ſi tamē poſt terminū iterum conſentiret anteq̄ꝫ alteri eſſet collatū valeret.c.ſi tibi abſenti.de p̄ben.li.vi.

8 Quid ſi epūs cōferat bn̄ficiū abſ̄nti. R. ꝙ lꝫ n̄ ſiat ſuū donec ꝯſētiat. tñ epūs nō potiſt alteri ꝯferre donec ille recuſet: nec vꝫ collatio ſi ꝯferat n̄ epūs aſſignaſſꝫ t'minū ꝯpetētē ꝯſētiēdi. j. qđ n̄ ꝯſentit ſi tñ pꝰ t'minū iteꝝ ꝯſētiret añ q̃ꝫ alteri eēt collatū valēt. c. ſi tibi abſ̄nti. đ pb. li. vi.

9 Vtrū epūs vel alius cui mandabat de beneficio ꝓuideri pauperi clerico teneaṫ iterū ꝓuidere ſi ille clericus aliud eſt conſecutus. R. ꝙ nō. c. ſi paup. de p̄ben. li. vi.

10 Vtrū epūs teneaṫ ordinatis ꝑ ipm̄ ꝓuidere de beneficio. R. ꝙ ſic, ſi eſt in ſacris ordinatꝰ. c. cū ſecundū. de preben. Idem dic qñ ꝯmiſit ꝙ ordinetur ꝑ aliū. c. ſi epūs. de p̄ben. li. vi. Et hoc verū niſi habeat ſuā vel paternā hereditatē vñ poſſit ſuſtētari ſm glo. in. d. c. ſi epūs.

11 Vtrū ꝓmittēs alicui ꝓuidere de beneficio eccleſiſtico nō vacante: vel q̄litercūq; ꝓmittat cū potuerit teneaṫ. R. ꝙ nō. q2 talis ꝓmiſſio eſt nulla. c. deteſtāda. de cōceſ. p̄ben. li. vi.

12 Vtrum recipiēs beneficiū eccleſiaſticū de manu laici cadat in aliquā penā. R. Inn. in c. quiſq̄s. de elec. ꝙ ſic. q2 eſt intelligibilis ipo iure. de iure pa. p̄terea tñ epūs poſſet cum eo diſpenſare ſm eundē. ar. c. nup. de ſen. excō.

13 Vtrū q̄s poſſit renunciare ſuo beneficio vt alij ꝓuideaṫ. R. Pa. in. c. dilecto. de preben. ꝙ ſic. dummō in actu renunciatōnis nō deducat in pactū: ſed ipaꝫ renunciationē faciat pure et libere: alꝛ̄s eſſet ſymoniacū. vt vult glo. in d. c. dilecto. et glo. in. c. ex ꝑte. el. j. de offi. dele. Si tamē in animo gereret vt alteri cōcederet: nō eſſet ſymonia. dummō pactū nō faciat licet peccet. vt eſt clara glo. in. c. ordinatōes. i. q. i.

14 Cui p̄t dari beneficiū eccleſiaſticū. R. ꝙ ſolis clericis nō cōiugatis et habentibus etatē debitā. et q̄ ſit etas debita. vide. j. Etas.

15 Vtrū clericus cōiugatus poſſit habere beneficia eccleſiaſtica. R. Pa. in. c. ſane. de cle. cōiu. ꝙ nō. Sed nec etiā adminiſtratōes eccleſiaſticas. Et ꝑ hoc puto ꝙ nō poſſit eſſe vicarius epiſcopi ꝙ tenēt doc. in. c. vno. e. ti. li. vi. et in. c. Joannes. Idē Pa. eo. ti. tenet ꝙ nec etiā poteſt diſpenſari cū eis vt habeāt beneficiū ſimplex. lꝫ alij ꝯtrariū teneāt: et p̄t ſaluari dictū coꝝ vt valeat diſpēſatio ſi fiat a papa. ⁊ Pa. itelligat n̄ valere ſi fiat ab iferiorıbꝰ pape

16 Vtrū filius ſacerdotis poſſit obtinere bn̄ficiū i eccleſia p̄ris. R. ꝙ ſic. ſi alꝛ̄s ē legitimuſ c. ad hec. de fi. p̄ſby. dūmō nō ad illas dignitates vel p̄bendas quas immediate pater eius habuit ꝓmoueaṫ. c. cōſtitutus. de fi. p̄ſby. Et noīe filioꝝ in hoc veniunt etiā nepotes de iure in hereditate ſuccedentes. vt ſunt per rectā lineam deſcendentes nepotes. ar. inſti. de here. quali. et di. §. ſui. ſm Io. et Her. in. c. ad extirpandas. de fi. p̄ſby. Secꝰ in collateralibꝰ in q̄bus ſucceſſio locū nō habet. ar. de offi. dele. ex ꝑte. Item ſm Io. nepos p̄t poni immediate in eccleſia quā auus eius habuit patre eius viuente. ſed patre mortuo nō pōt. q2 ceſſat ratio in primo caſu ſucceſſionis: ſed nō in ſecundo. Itē aduerte ꝙ ſi p̄r habuit ꝑſonatū. imediate nō poterit filius in eadē eccleſia habere vicariā. vt in. c. michael. de fi. p̄ſby. vel ecōtrario ſi pater habuit vicariā ꝑpetuam filius immediate nō poterit habere perſonatū. vt in. c. cōſtitutus. de fi. preſby.

Quis p̄t diſpenſare cū illegitimis vt obtineant beneficiū eccleſiaſticū. R. ꝙ epūs in beneficio ſimplici cui nō imminet cura animarū vt in. c. is qui. de fi. preſby. li. vi. nec diſtinguo ſm glo. ibidē. an ſit ſpurius adulterinꝰ vel naturalis licꝫ q̄ ad ſucceſſiones diſtinguanṫ ⁊ in difficultate diſpēſandi. In alijs āt ſolꝰ papa. 17

Sed nunq̄d poterit epūs diſpēſare cū talibꝰ in ꝑſonatu vel dignitate ſine cura. R. glo. i. d. c. is qui. ꝙ nō. ſed ſolus papa. Et eā ſequunṫ cōiter doc. etiā ſi efficereṫ religioſus. 18

Vtrū epūs poſſit cum p̄dictis diſpenſare in canonicatu ecc̄ie cathedralis. R. ſm Arch. in d. c. is q̄. ꝙ ſic. ex quo inuenitur ꝓhibitum. Et cum eo concordat Ge. in. d. c. is qui. licꝫ Jo. mo. et alij teneāt ꝙ nō p̄t. qđ nō placet. 19

Vtrū epūs cum p̄dictis poſſit diſpenſare in rectoria. R. ꝙ ſic in omni bn̄ficio: dummō nō cadat in nomē dignitatis vel perſonatus. vel habeat curā aīaꝝ. Et hoc tene. licet quidā teneant cōtrariū. vt notat Ge. in. d. c. is qui. Et ratio potiſſima eſt. q2 p̄tās diſpenſandi ꝯceſſa alicui: cuius effectus nō in ipm̄ ſed in aliū deriuatur debet late iterp̄tari. vt no. Jo. an. in. c ſi. de ver. ſi. Et ſequiṫ Jo. de Imō. et Ge. in d. c. is qui. Et maxime qñ interp̄tatio fit ꝯtra ipm̄ ꝯcedentē. iuxta no. de puil. c. q2 circa. Et ideo iura q̄ videnṫ ꝯtraria intellige et limita ꝙ loquunṫ in diſpenſatōe alicui cōceſſa. cuius effectus in ipm̄ deriuaṫ que ſtricte interpretāda eſt. Quod nota. 20

Quid ſi bn̄ficiū ſimplex habeat curam animarū annexā. nunq̄d epūs poterit diſpēſare cū p̄dictis. R. ſm Archi. in. d. c. is qui. ꝙ ſic. quia talis nō dicitur habere curā animarū. vt probat tex. i. c. ſup eo. de p̄ben. li. vi. Nā vt ibi pꝫ p̄t quis habere prebendā et dignitatē: cui annexa eſt ꝓchialis eccleſia: et tñ nō poſſet q̄s 21

habere ſimul dignitatē ⁊ eccleſiā curatā.c.de multa.de p̄ben. Lap.abbas limitat hoc verū qn̄ eccleſia curata hʒ vicariū aliū ab iſto. al's nō. Alij doc.indiſtincte tenēt ꝙ nullo mō epiſcopus p̄t diſpenſare. Vide Ge.in.d.c.is q̄. Mihi placʒ ⁊ prima opi.cū predicta limitatōne domini lapi.

22 ¶ Pone ꝙ in ecc̄ia eſt ſtatutū iuratū et ꝑ papam approbatū ꝙ nullus illegitim⁹ ibi ꝓmoueat᷑ an ep̄s poſſit diſpēſare. R. Jo.mo.et ſequit᷑ Ge.in.d.c.is q̄.ꝙ nō.ex q̄ tale ſtatutū eſt iuratū vel ꝯfirmatū. Sec⁹ eſſet ſi ſolū eſſet ſtatutū nō iuratū vl' cōfirmatū.qꝛ tūc poſſet ep̄s diſpēſare ꝯtra ꝓpriū ſtatutū.iux̄ no.de elec.c.licet canō. Limita p̄dicta oīa ꝙ ep̄s p̄t diſpēſare cū illegitimo in bn̄ficio ſimplici.verū niſi aliud impedimentū canonicū obſtet q̄ʒ illegitimitas ⁊ ſuꝑ q̄ ep̄s nō poſſit diſpenſare.vt in d.c.is qui.

23 ¶ Utrū diſpenſatus vt ꝓmoueat᷑ ad ordines ſacros ꝑ papā.ꝑ h̄ videat᷑ talis illegitim⁹ diſpenſatus vt poſſit obtinere bn̄ficiū cū cura. R. ꝙ nō.qꝛ diſpenſatio nō trahit᷑ ad cōſecutiua eius ſuꝑ q̄ diſpenſat᷑ qn̄ diſpenſatio imprimit effectū validū ſuꝑ actu in q̄ diſpenſat᷑ abſq̄ʒ eo ꝙ extendat᷑ ad illud cōſecutiuū. ſm Ge. in.d.c.is qui.

24 ¶ Utꝝ p̄fat⁹ illegitim⁹ diſpenſatus vt poſſit obtinere bn̄ficiū eccleſiaſticū poſſit poſt primū poſtea aliud obtinere virtute diſpenſatōis. R. Ge.in.d.c.is q̄.ꝙ paulus h̄ diſtinguit: ꝙ aut diſpenſatio fuit facta ſuꝑ certo bn̄ficio.et tūc ſi fuit in culpa vt illud nō hr̄et: ſic aliud nō poterit hr̄e. Si vero nō fuit ī culpa: vel diſpenſatio ſuꝑ ī certo bn̄ficio fuit.ſic poterit poſt primū aliud hr̄e.et placet mihi.lʒ. Ge.ibi videat᷑ tenere opi.d. Lap. q̄ alit᷑ diſtinguit. Sed mihi nō placet. Vide eū ibi ſi placet.

25 ¶ Utꝝ p̄fat⁹ diſpēſat⁹ vt poſſit hr̄e bn̄ficiū curatū poſſit ꝑ h̄ obtinere dignitatē. R. Ge.ī.c.ſi.de fi.p̄ſby.ꝙ nō.qꝛ iſta ponunt᷑ vt diuerſa. in.d.c.ſi.ergo vno ꝯceſſo nō veniet aliud. Vn̄ in diſpenſatōe nō ꝓcedit argumentū a maiori.nec a ſimili.vt ibi no. Ge.

26 ¶ Utrū illegitim⁹ vel irregularis diſpenſat⁹ in ordine et bn̄ficio atq̄ʒ ꝓmotus poſſit poſtea impetrare diſpenſatōʒ ſuꝑ pluralitate nō fcā mentōe de defectu illegitimitat̄ vl' irregularitatis. R. ſm Ge.ī.d.c.ſi.ꝙ nō.tex.ē in.d.c.ſi.

27 ¶ Utrū ep̄s poſſit diſpēſare cū p̄dictis illegitimis: vt poſſint plura bn̄ficia ſimplicia retinere ſimul. R. Ge.vbi.s.ꝙ nō.facit.c.is cui.j. R.de p̄ben.li.vi.vbi qn̄ ꝯcedit᷑ alicui vt poſſit bn̄ficiū alteri cōferre.intelligitur de vno et non de pluribus.

28 ¶ Utrū ep̄s poſſit diſpēſare cū illegitimis vt habeāt ſimplex bn̄ficiū ſeu p̄bendā ī eccleſijs ſuoꝝ patrū q̄ ſunt ſacerdotes. R. ꝙ nō ipis viuentibus.c.cū decorē.de fi.p̄ſby. Multomin⁹ in canonicatu.c.cum ad abolendā.de fi.p̄ſby. Sed ipis mortuis ſic.dummō nō diſpenſet ſuper beneficio ſeu p̄benda quā eius pater tenebat īmediate.ſecus ſi mediate. Hoſt.tn̄ tenet ꝙ nunq̄ʒ canonicatū in eadem eccleſia poterit habere ex diſpenſatōe ep̄i. Sed ꝯtrariū credo verius.vt no.in dictis.c.

29 ¶ Pone papa diſpenſauit cū illegitio vt poſſit ꝓmoueri ad bn̄ficiū etiā curā hn̄s nunq̄d ꝑ iſtā diſpenſationē poterit ꝓmoueri ad bn̄ficium cui p̄ficiendus ē ꝑ electionē eligēdus. R. ſm Ge.in.c.is q̄.ꝙ ſic.qm̄ qn̄ viciū tollit᷑ ex toto.vt ī caſu p̄dicto p̄t eligi.vt in.c.cū vintoniēſis.de elec.etiā ſi eſſet dubiū an verba diſpenſatōis tollāt ex toto viciū. Et hoc tene.licʒ alij dicāt ꝙ nō p̄t eligi.

30 ¶ Infra quod tps dʒ bn̄ficiū vacās cōcedi. R. ꝙ in cathedrali et regulari eccleſia vacāte p̄lato infra tres menſes eligere tenent᷑.c.ne ꝓ defectu.de elec.niſi eſſent ꝓuilegiati vt minores. Alia aūt bn̄ficia eccleſiaſtica infra ſex mēſes.c.nulla.de cōceſ.p̄ben. Al's collatio ſeu ꝓuiſio deuoluit᷑ ad eū qui primo p̄eſſe dinoſcitur.niſi in caſu in quo ꝓuiſio ꝑtinet ad capitulū deuoluit᷑ ad ep̄m.et ecōtrario.et poſt ad metropolitanū et poſt ad papā. Hoc eſt verū niſi legitio impedimento eſſent impediti. Et incipit currere dictū tps a die ſcie: nō vacatōis.c.qꝛ diuerſitatē.de con.pre. Et intelligit᷑ legitimū impedimentū ꝑegrinatio vel ſuſpēſio etiā ex culpa.niſi eſſet in mora petēde abſolutōis.d.c.qꝛ diuerſitatē. Et ſi bn̄ficia ꝑtinerēt ad regulares exēptos.ep̄i ꝓuidebūt nō obſtāte exemptōe.cle.qꝛ regulares.de ſup.neg.p̄la.

31 ¶ Utꝝ p̄fatū tps hēat locū in hn̄te inſtituere p̄ntatū ꝑ p̄ronū. R. dn̄i de rota tenēt ꝙ nō.qꝛ d.c.nulla.nō extendit᷑ ad eū q̄ habet inſtituere ſed ad eum qui habet cōferre.

32 ¶ Utrū liceat alicui ſibi ꝓcurare beneficiū. R. Tho.et Rai.ꝙ beneficiū cū cura animaꝝ nō licet.qꝛ idonee nō p̄t adminiſtrare ſine grā ſeu charitate quā nullus ſe hr̄e ſcire p̄t. Sec⁹ eſſet de alijs bn̄ficijs: qꝛ p̄nt ꝓcurari. Aug.de ancho.li.de ptāte pape tenet generaliter non poſſe ſine pctō. M.ō verū credo qn̄ p̄ncipaliter ꝓcurat: vt habeat beneficiū. Sec⁹ qn̄ principaliter ꝓcuraret vt poſſet ꝓdeſſe.

34 ¶ Utrū occupās beneficiū viuētis ſciēter fa-
ciēs ſe inſtitui: ſit infamis. R. Pa. i. c. i. de cō-
ceſ. pben. ꝙ ſic. iiij. q. i. audiuim⁹. Et ſolus pa-
pa diſpenſat cū eo. ſicut cū illo q̄ viuēte vxore
aliā accepit. vt in. c. fi. de eo q̄ duxit in vx. quā
pol. ꝑ adul. Ex q̄ cōcludit Pa. ibidē ꝙ licꝫ cū
vacaret fecerit ſe inſtitui vl' ſibi ꝯferri a papa
nō habita mentōe de occupatōe. ꝓpterea non
valet. ⁊ ē ſubrepticia: qꝛ nō ſic facilit̄ obtinuiſ-
ſet. facit. c. poſtulaſti. de reſcꝓ. Silr dicit d̄ eis
q̄ de facto occupāt vl' ꝑ brachiū ſeculare ſe ī va-
cantib⁹ bñficijs intrudūt. ſi nō faciūt mentio-
nē in impetratōe de tali occupatōe: qꝛ oē id ex
q̄ nō ita faciliter obtineret̄ tacitū inducit ſur-
reptionē. ꝑ. d. c. poſtulaſti. cū ſimilibus.
35 ¶ Quot bñficia p̄t q̄s habere. R. ſm Pa. in
c. cōquerēte. de cle. nō reſi. ꝙ hñs beneficiū q̄ꝫ-
tumcūq̄ſ ſimplex qd̄ ꝑ ſe ſufficit ad vitā benefi-
ciati non p̄t aliud tenere ſine peccato mortali
ſm glo. in. c. dudū. el. i. de elec. Q. d̄ limitat idē
Pa. ſi ꝓpt̄ ſe ſolū hꝫ. Sec⁹ vero ſi collata ſibi
eſſent nō rōe ſui ſꝫ ꝓpt̄ vtilitatē bñficioꝝ: vt qꝛ
eſt homo induſtrioſus et bone ꝯſcientie. vt no.
in. c. cum iam dudū. de p̄ben.
36 ¶ Utrū hñs plura q̄n vnū ſufficit excuſet̄ per
diſpenſationē. R. glo. p̄dicta ꝙ ſic. ſꝫ Pa. in
d. c. dudū. dicit ꝙ hꝫ ꝓ indubitato ꝙ nō ſit tu-
tus q̄ ad eccl̄iaꝫ triumphantē. etiā diſpenſat⁹
ꝑ papā: q̄n diſpēſat⁹ ē ꝓpt̄ ſe ⁊ ſuā vtilitatē: qꝛ
in h̄ caſu n̄ ſolū alterat̄ iuris poſitiui diſpoſi-
tio: ſed etiā xp̄i patrimoniū iniuſte diſpergit̄.
Cū ḡ papa nō poſſit ſine cā alienare bona ec-
cleſie ſine graui pctō: vt dicit Arch. xij. q. ij. nō
liceat pape. ergo multominus p̄t dare licentiam
alteri ip̄m diſpergēdi. vt in. c. nuꝑ. de reſti. ſpo.
poſt di. Et ſic cōuincit̄ rō Inno. in. c. cum ad
monaſteriū. de ſta. mo. qꝛ hic nō ſolū violatur
ius poſitiuū: ſed poti⁹ diuinū. Hoc idē tenet
Ho. in. d. c. dudū. quē ſequit̄ Jo. an. Dicit eti-
am Tho. in. ix. q̄libet. q. v. ꝙ habere plures p̄-
bendas abſolute ꝯſiderando eſt q̄d de ſe inor-
dinatū: vtpote qꝛ quis nō p̄t in diuerſis eccle-
ſijs deſeruire q̄bus quaſi ꝓ ſtipendio p̄bende
ſunt ordinate vt miniſtrantib⁹ in eis dent̄. Eſt
etiā diminutio diuini cult⁹. vñ vn⁹ loco pluri-
um cōſtituit̄. Eſt etiā inequalitas. vñ vnus hꝫ
multa bñficia. et alius nō p̄t hēre vnū. Cōtinet
et aliq̄n defraudationē voluntatū teſtatorū. q̄
vt certus numerus ſeruientiū deputaret̄ talia
cōtulerūt. et multa alia. et niſi aliqua circum-
ſtantia ſuꝑueniat q̄ remoueat totaliter inordi-
nationē ei⁹ nunq̄ꝫ erit ſine pctō: ſicut nec homi-
cidiū p̄t fieri etiā cū diſpenſatōne. niſi habeat
circumſtantiā q̄ remoueat ei⁹ inordinationē.
Aduerte tñ ſm Gof. ꝙ eſt triplex circumſtātia
q̄ p̄t remouere talē inordinationē. ita ꝙ diſpē-
ſatio ſit legitima ⁊ tut⁹ diſpenſat⁹. Prima ne-
ceſſitas puta. qꝛ plures nō inueniunt̄ idonei.
Scd̄a vtilitas eccleſiarū ⁊ eoꝝ q̄bus preſunt.
Tercia p̄rogatiua meritoꝝ. Nec valet ꝯſuetu-
do ſm Pa. in. d. c. dudū. Et iura ſine glo. q̄ di-
cunt valere intellige ꝓ neceſſitate: vel vtilita-
te bñficioꝝ: vl' p̄rogatiua meritoꝝ. puta quia
plus valet abſens q̄ꝫ ali⁹ p̄ns: vel ꝓ potētia re-
tinēdi plura bñficia ſimplicia. ſed nō vt fruct⁹
lucrifaciat ſibi ad vtilitatē p̄uatā: vl' ad augē-
dū patrimoniū. vel vt lauti⁹ viuat. vl' vt facili-
us ad ep̄atū: vl' maiorē dignitatē poſſit aſcen-
dere. qꝛ cū tali intentōne etiā vnū bñficiū hēre
de ſe eſt inordinatū: qꝛ eſt ꝯ oēm rōem. vt in. c.
rō nulla. cū ibi notat̄. de p̄ben. et ꝯ officiū pie-
tatis. xvi. q. i. c. fi. vide etiā de h̄. j. deric⁹. ij. ⁊. iij.
¶ Utrū habēs bñficiū cū cura: ſi recipiat ſe- 37
cundū cū cura: ip̄o iure ſit p̄uatus p̄rio. R. ꝙ
ſic ſtatim adepta pacifica poſſeſſione. c. d̄ mul-
ta. de p̄ben. vl' q̄n ꝑ eū ſtetit q̄ min⁹ hēret. c. licꝫ.
de p̄ben. li. vi. et niſi primū reſignet ī manu or-
dinarij: vel cui cōpetit ip̄o iure eſt p̄uat⁹ etiaꝫ
ſecundo. et inabilis ad q̄dcūq̄ꝫ bñficiū et etiā
ordīes ſacros ⁊ ad papā ꝑtinet diſpēſatio. ꝑ
extraua. Jo. xxij. q̄ incipit Execrabilis. Et io
nō poterit abſoluere ſubditos rōe primi bñfi-
cij. Fallit h̄ in ſeptē caſib⁹. Primus q̄n ſcd̄m
annectet̄. i. c. ſuꝑ eo. de p̄ben. li. vi. Secundus
caſus q̄n expedit de bonis ꝓprijs vtilitatē pri-
mi beneficij. et ip̄m retinet donec ſit ſibi ſatiſ-
factū ſm An. de bu. ꝑ. c. quicūq̄ꝫ. xxij. q. iiij. Et
ſufficit ꝙ talis expēſa ſit vtilit̄ cepta. lꝫ poſtea
a cāu ſit totū ꝑditū. ſm Jo. an. in. c. ex ꝑte. de
cōſti. puta qꝛ domū factā ignis poſtea ꝯbuſſit.
Terci⁹ caſus q̄n acceptat calore iracūdie ſm
Jo. de l. et. d. Ant. et facit glo. ī. c. ex lr̄is. de
diuor. q̄ vult ꝙ ꝯfeſſio ex iracūdia facta nō p̄-
iudicet. Quart⁹ caſus q̄n acceptat ad tps. pu-
ta donec alit̄ fuerit bñficio ꝓuiſuꝫ ſm Pe. de
Ancha. i. c. i. de ꝯſue. li. vi. Quint⁹ caſus q̄n cō-
mutauit vnū bñficiū in aliud hñs alia benefi-
cia curata: dummō poſſeſſionē nō fuerit nact⁹
tex. eſt ī cle. ſi plures. de p̄ben. Sext⁹ caſus q̄n
hꝫ ꝑ diſpenſatōꝫ. vt in. d. c. dudū. Septim⁹ ca-
ſus in ep̄atu q̄ nō vacat ꝑ ſecundū. ſm glo. in
d. c. de multa. et Jmo. in cle. gratie. de reſcꝓ.
Idē dic de quocūq̄ꝫ alio bñficio eccleſiaſtico
ꝙ q̄s nō p̄t cū alio tenere niſi diſpenſet̄ cū eo.
Et q̄s poſſit diſpēſare. j. dicā. §. xxxviij.
¶ Utrū hñs beneficiū in cōmēda teneat̄ ſer- 38

nāre eccleſiā in ſtatu ſuo. R. Pa. in. c. de monachis. ꝺ ꝑbē. ꝙ ſic. nec ꝑt aliqd ꝺ ſtatu ecc̄ie minuere. ꝫ de ſupfluo ꝑt ſibi ꝓuidere. al's nō.

38 Quis ꝑt diſpēſare vt qs hēat plura beneficia. legitima cā interueniēte. R. ꝙ in pluribꝰ ſimplicibꝰ. vl' in vno curato. et alio ſimplici ꝑt eps diſpēſare vt in diuerſis eccleſijs habeat: ſed in vna ecc̄ia ꝑt ſi ſūt ſimplicia. ſm glo. i. c. literas vr̄as. de ꝯceſ. ꝑ. Jo. an. dic̄ verū ſi ſūt diſſormia. vñ dicit ꝙ ꝑt diſpēſare. vt qs habeat dignitatem ⁊ canonicatū in eadē ecc̄ia facit. c. i. cū glo. de ꝯſue. li. vi. Fede. ꝯſilio. cxv. tenet ꝙ ꝑt diſpēſare eps vt qs hēat canonicatū et altare: ſeu bñficiū alicuiꝰ capelle in eadē eccleſia. Et hoc ſequit̄ Pa. in. c. lr̄as. In duobꝰ aūt cōformibꝰ nō ꝑt. puta vt qs habeat duos canonicatꝰ in eadē ecc̄ia. Et dicit Pa. vbi. s. ꝙ h̄ ſequunt̄ cōiter doc. Et ideo duo altaria in eadē ecc̄ia nō pñt ī titulū hr̄i ex diſpenſatione epi ſm Guil. de monte lau. Et videt̄ ſeq̄ Ge. vbi. s. et placꝫ. qꝛ altaria q̄ dant̄ in titulū ꝑpetuū dicunt̄ bñficia ſm glo. in cle. ij. de deci. Et ſequit̄ Ge. in. c. i. de ꝯſue. li. vi. Altaria vero q̄ nō dant̄ in titulū bñ pñt hr̄i ex diſpēſatōe epi. In ꝑſonatibꝰ vero vel dignitatibꝰ vel adminiſtratōibꝰ: aut officijs ꝑpetuis quocūqꝫ noīe cenſeant̄ nō ꝑt niſi ſolus papa diſpēſare. vt in. d. c. i. ſ. in eadē ecc̄ia vel in diuerſis. vt in. c. de multa. de ꝑben. ꝫ tex. videat̄ ſolū ꝺ eadē eccleſia ꝓhibere. Sꝫ doc. in dicꝫ. c. dicūt etiā locū hr̄e ī diuerſis. ſ. eccleſijs. ꝑ. c. qꝛ nō nulli. ꝺ cle. nō re. Q. ꝺ no. licꝫ Jn. dicat ꝯtriū. i. d. c. ꝺ multa. ſ. ꝙ eps ꝑt diſpenſare in pluribus eccleſijs dummō curā aīaꝝ nō habeat.

39 Quid fiendū de fructibus bñficioꝝ. vide. j. clericus. iij. et. xiij. ꝑ totū.

40 Vtrū fructꝰ bñficij vacantis ſint ſeruādi ſucceſſori. R. ꝙ ſic. vl' in vtilitatē ecc̄ie expendendi. al's ꝯfaciētes ſi ſūt capl'a ꝯuētus: collegia: vl' ſingule ꝑſone ī cathedralibꝰ eccleſijs et regularibꝰ. vl' collegiatꝭ ſūt ſuſpēſi ipo facto ab officio ⁊ bñficio. donec plene reſtituerint quicq̄d ꝑceperūt nō obſtātibꝰ ꝑuilegijs: vl' ꝯſuetudinibꝰ: vel ſtatutis: etiā iuramēto vel ſedis apoſtolice auc̄te firmatꝭ. c. qꝛ ſepe. de elec. li. vi.

41 Quid de ꝑlatꝭ q̄ bona eccleſiaꝝ: dignitatū ꝑoratuū ⁊ ꝑſonatuū vacātiū ſibi ſubiectaꝝ vl' q̄ ꝑtinēt ad eoꝝ cuſtodiam occupāt. R. ꝙ niſi ſpāli ꝑuilegio: vl' ꝯſuetudīe ꝑſcripta vl' alia rōnabili cā hoc faciāt epi. et ſuꝑiores ſūt ſuſpēſi ab ingreſſu ecc̄ie. et alij ab officijs ⁊ bñficijs: donec ſatiſfecerit. Idē dic de alijs ꝑſonis eccleſiaſticis ad q̄ꝝ collatōꝫ ꝑtinatione ſeu cuſtodiā ꝑtinēt dignitates ꝑſonatus ꝑoratus vl' eccleſie vacātes. vt ī. c. pñti. de off. oꝛ. li. vi. Et h̄ ꝓhibitio loquit̄ de alijs bonis ab his de qbus. s. in. §. ꝑcedenti. et in. d. c. qꝛ ſepe.

Vtrū fructꝰ bñficioꝝ poſſint locari. vide. s. alienatio. in pn. et. §. xviij. 42

Quid de diſtributōibus quotidianis. vide. j. clericus. xiij. §. ij. 43

Quid de iniuſte poſſidētibꝰ bñficia eccleſiaſtica. R. ꝙ reſignare tenent̄ in manu illiꝰ q̄ ꝑt accipe reſignatōꝫ: vl' ſi eſſet ī articulo mortis alicui alteri recipiēti eā noīe illiꝰ cui ē faciēda ſm Jn. Et etiā tenet̄ fructꝰ ꝑceptos reſtituere de renun. c. poſt trāſitionē. §. rurſus. Et dicit Archi. ꝙ ſi aliqs minꝰ canonice obtinet bñficiū. ſ. ſimoniace. vl' ꝑ fraudē: aut ſurreptionem aliq̄ in ꝑpetuū nō ꝑſcribit. c. poſtulaſti. de cle. ex. mi. Verū ē qd dicit Ho. ꝙ vite neceſſaria ſtricte poterit retinere ꝺ ꝯſilio ꝯfeſſoris: ita ꝙ ſolū nō egeat ⁊ alios fructꝰ ī ecc̄ie vtilitatē cōuertat qꝛ reſtituē tenet̄. c. dilecto. de ꝑben. alit̄ nō ꝑt abſolui niſi obtineat diſpēſatiōꝫ ab eo q̄ ꝑt nec ī foro aīe tenet̄ ei ſubditi obedire vl' ſoluere aliqd qñ ſciūt ꝓ certo. nec ꝑt eoſdē ſubditos abſoluere vel ligare. de quo tñ dic et limita. vt. j. cōfeſſio. iiij. §. xij.

Vtrū filiꝰ priuet̄ bñficio eccleſiaſtico ꝓpter crimē leſe maieſtatis ꝯmiſſum a pr̄e. R. glo. ī c. ſatis ꝑuerſum. lvi. di. ꝙ nō. Idē dicit nec ꝓpter crimē leſe maieſtatiſ diuine. vtputa. qꝛ hereticus vel ſciſmaticus. c. qcūqꝫ. de here. li. vi. de ſciſma. c. vnico. li. vi. vbi licꝫ ꝓhibeant̄ admitti ad bñficia eccleſiaſtica taliū filij. non tñ dicit̄ ꝙ habitis priuent̄. qd nota.

Bigamia eſt triplex ſm glo. eo. ti. c. i. Prima dicit̄ vera. Secūda ſimilitudinaria. Tercia interpretatiua.

Quot modis ꝯtrahit̄ bigamia vera. R. ſm Ri. in. iiij. di. xvij. ar. iiij. q. i. et glo. vbi. s. vno mō qñ habuit plures legitimas vxores. xxvi. di. acutius. et. c. ſe. Intellige ſi ambas cognouit. al's ſecus. ar. in. c. debitū. de biga. 1

Quot modis cōtrahit̄ bigamia interpretatiua. R. ſm glo. in. d. c. i. ꝙ duobꝰ modis. Primus qñ ꝯtraxit cū corrupta. xxxiij. di. maritū. et. c. a nobis. eo. ti. Intellige ſi cognouit eaꝫ. al's nō. d. c. debitū. Secundus quando reddit debitū vxori adultere. xxxiij. di. c. ſi cuiꝰ. et. c. ſe. etiā ſi ad preceptū eccleſie redderet ſm cōmuniorē opi. et etiā ſi ignorabat eā adulterā. ſm Pa. in. c. ſi vir. de adul. allegat. xvij. di. ſicut. et de biga. c. ij. 2

Sed nunquid accipiens virginē quam non 3

cognouit.et ea mortua accepit ſecundā virgi-
nē quā cognoſcit:vl' ecōtrario primā ꝯgnouit
ſed nō ſecundā. efficit᷑ bigamus.℟.Jo.ti.eo.
ꝙ nō.Sil'r ſi ducit mulierē virginē ab aliq̄ de
ſponſatā ſed nō cognitā ꝑmortuo ſpōſo nō eſt
bigamus.di.xxxiij.c.ſi.et.d.c.debitū.

¶ Quid ſi credebat virginē tpe ꝯſummatōis
matrimonij ⁊ poſt cognouit corruptā.℟.ꝙ bi
gamus eſt.xxxij.q.v.ille.lij.diſ.q̄ in aliquo.nec
excuſat error vel ignorātia.d.c.ille.

¶ Utrū deflorās virginē ⁊ poſtea accipiēs eā
vxorē ſit bigamus.℟.glo.et Pa.i.c.ſane.de
cle.ꝯiu.ꝙ nō.et lʒ Jo.vbi.s.dicat ꝙ celebri
or opi.teneat ꝯriū.ego credo veriorē opi.ꝙ n̄
ſit bigam⁹.qꝛ lʒ auf.quō op.epi.§.i.velit ꝙ v
xorē habuerit virginē tn̄ ſi attēdam⁹ ad verita
tē q̄ epi.ꝑferēda ē.c.nup a nobis.de biga.viij
di.veritate.lxxxi.di.quicūqꝫ.et q̄ fi.ſint le.per
tuos.C.plus va.qđ agi.l.i.ij.et.iij.nō dimiſit
carnē ſuā.Nec obſtat ꝙ opinio ꝑferatur veri
tati.de ſponſa.iuuenis.iij.q.vij.§.tria.ff.de of
fi.preto.l.barbarius.C.de teſta.l.i.xxij.q.ij.
homines.ff.ad mac.d.l.iij.et.in.d.c.nup a no
bis.quia ℟.Inno.in.d.c.nup a nobis.ꝙ iſta
cauſalia ſunt.Prefertur enī aliquādo opinio
veritati fauore ꝯhentiū et odio decipientium.
vt.d.l.iij.ff.ad ma.vl' fauore ꝑlis.c.qui inter.
qui fi.ſint legi.aut teſtamentoꝝ.d.l.i.vel aliq̄
cōis opinio ꝑfert᷑ veritati.d.l.barbarius.et in
d.c.nup a nobis.vbi factū attendit ꝙ nō exce-
dit caſum ſuū.

6 ¶ Quid ſi vnā vxorē habuit et cognouit ante
baptiſmū et aliā poſt.℟.ꝙ bigam⁹ eſt.xxviij.
q.vltima.c.oportet.et.c.acutius.licʒ Jo.cō-
trariū dixerit et male.

7 ¶ Quot modis ꝯtrahit᷑ bigamia ſimilitudi-
naria.℟.ꝙ q̄ttuor modis.Primus cū q̄s cō
trahit cū deo ꝑvotū ſolēne.poſtea ꝯtrahit ma
trimoniū de facto.xxvij.q.i.quotqt.et de bi-
gamis.c.a nobis.Secūdus qn̄ q̄s diuerſis tē
poribus habuit plures vxores.vnā de iure:al
terā de facto ⁊ cognouit ambas.d.c.nup.Ter
cius ſi ſimul habuit duas vxores.vnā de iure:
alterā de facto vel ambas de facto:et ꝯgnouit
ambas.d.c.nup.Quartus mod⁹ ſi exiſtēs ī ſa
cris cōtrahit.vt in.d.c.nup.

8 ¶ Sed quis diſpēſare pt̄ cū bigamis vere.℟.
ꝙ quidā dixerūt ꝙ nemo pt̄.tu dic cū Ri.vbi
s.ꝙ papa ſolus pt̄.xxxiiij.di.lector.in glo.vbi
Lucius diſpēſauit cū Panor.archiepo q̄ fuit
bigamus.Alius inferior nō pt̄ etiā in minori-
bus.no.i.c.vnico.de biga.li.vi.Idē de biga-
mis interpretatiue.qꝛ ſicin ipſis eſt defectus
ſacramenti.ſicut in bigamis vere ſm glo.in.d.
c.i.de biga.

¶ Nunqd in bigamis ſimilitudinarie poſſit 6
eps diſpēſare.℟.ñdeo ſm Pa.in.c.de diaco-
no.et.c.ſequēti.qui cle.vel vo.ꝙ ſi clericus in
ſacris ꝯtraxit cū corrupta ſolus papa diſpen-
ſabit.d.c.nup.Si vero cleric⁹ de iure cōtraxit
cū vna.puta anteq̄ eſſet ī ſacris et de facto cū
altera.ſ.poſt ordinationē.et ambas cognouit
ſolus papa poterit diſpēſare.d.c.nup.Et ſimi
liter in nō clericis q̄ iſto mō bigamiā cōtraxe-
rint.Quidā voluerūt reſtringere hoc verū ſi
ſciens impedimentū accepit de facto eā.Sec⁹
ſi ignorabat.tn̄ cōiter tenet᷑ ꝙ ſiue ſciens ſiue
ignorās de impedimēto.ſecundā accepit ⁊ co
gnouit.qꝛ tex.ad animū cū ope ſecuto attēdit.
qꝛ ſic in ipſis eſt defectus ſacramēti ſicut in bi
gamis vere.ſm glo.in.d.c.i.et in.d.c.nup.ſm
Ge.in.c.vnico.de biga.li.vi.Si vero exiſtens
in ſacris:q̄uis cōtraxerit cū virgine nec aliaꝫ
habuerit vxorē an̄ in laicali habitu vel in mi-
norib⁹ poterit eps diſpēſare.vt miniſtret tex.
eſt in.c.diuerſis.de cle.cōiu.et in.c.i.qui cle.vl'
vo.cū glo.ibidē.et etiā vt ꝑmoueat᷑ ad vlterio
ra.c.ſane.de cle.cōiu.Et ad.d.c.nup.qđ videt᷑
cōtra.dicit ꝙ intelligit de eo q̄ ante ſacros or
dines aliā habuit.et poſt ī ſacris aliā accepit.
Ad.c.vero.ij.q̄ cle.vel vo.dicit ꝙ loquit᷑ ī illo
quē nō penitet vere:vel eſt ſuſpicio de recidiuo
ꝙ tūc niſi ingrediat᷑ religionē nō pt̄.Sil'r qn̄
imminet ſcandalū.vt in.d.c.no.

¶ Utrū bigamus bigamia vera ſm ꝑmū mo 10
dū ſit priuat⁹ ꝑuilegio clericali.℟.ꝙ nō.ſʒ ſo
lū illi q̄ ſunt in minorib⁹ ordinibus.ſed q̄ ſunt
in ſacris bn̄ gaudēt ſm Ge.in.c.vnico.de bi-
ga.Rō ſm eū.qꝛ ille qui eſt ī minorib⁹ taliter
cōtrahendo.pt̄ viuere et debet vt laicus.Ille
vero q̄ eſt ī ſacris nō pt̄ redire ad ſeculū.vt no.
de apoſta.c.tue.in glo.fi.ſm Jo.de fant.Et
ideo lʒ ſit ꝑuatus habilitate ordinū.nō tn̄ ꝑui
legio clericali.Sil'r religioſus religiōis appro
bate gaudet.ita ꝙ talis ꝑcutiēs eſſet excōica-
tus.qꝛ licʒ iſte tex.ꝑuet eū priuilegio clericali
nō tn̄ ꝑuilegio monachali vl' religionis.et tex.
in.d.c.vnico.reſtringit vt loquat᷑ de exiſtētib⁹
in minorib⁹ ordinibus.et nō de monachis.vl'
exiſtentib⁹ in ſacris.Et hec verior eſt opi.quā
ſequunt᷑ Arch.glo.in.c.quiſq̄s.lxxxiij.di.gul.
gar.Jo.mo.⁊ Jo.cal.lʒ Bonagrā in.c.de bi
gamis.eo.ti.teneat ꝙ ſacerdos q̄ cōtraxit cū
vidua:vel duo mr̄imonia ſucceſſiue et poſtea
cōmiſit homicidiū poterit puniri ꝑ iudicē ſe-
cularem.p.d.c.vnicum.

11 ¶ Vtrū bigamus interpretatiue ſimiliter ſit
puat⁹ oī puilegio. ſicut bigam⁹ vere. R. Ge.
vbi. s. ꝙ ſic. Idē tʒ glo. in. d. c. vnico. Nec ob.
qd̄ in ſe. §. dicā de caſu vero ad caſum fictū. qꝛ
in iſto interptatiuo idē ē q̄ ad oēm modū. ſicut
in xᵒ o. qꝛ ſic eſt in eis defectus ſacramēti ſicut
in veris bigamis. vt no. glo. in cap. i. de biga.
et patet in. c. debitum. eo. ti. vbi dixit ꝙ diuiſit
carnem ſuam. facit etiā. d. c. quiſquis. lxxxiiij.
diſtin.

12 ¶ Vtrū ſimilitudinarie bigamus ſit priuat⁹
ſimiliter priuilegio clericali. R. vbi. s. ꝙ non.
niſi quo ad executionē ordinum. Et ex hoc in-
fertur idem Ge. ꝙ cōſtitutio penalis nō extē-
ditur de caſu vero ad caſum fictū. qn̄ caſus fi-
ctus nō fingit idē eſſe q̄ ad oēm effectū quē ha
bet caſus verus ſicut ē in ꝓpoſito. vt ptʒ in. c.
nup a nobis. de biga. Intellige ergo tex. d. c.
vnici. de biga. vero ⁊ interptatiuo. et qui non
eſt in ſacris vł religioſus q̄ eſt nudatus oī pui
legio clericali. et aſtrict⁹ ſeculari foro. ⁊ ei ſub
excōicationis pena pcipit vt nō deferat tonſu
rā vel habitū clericalē. d. c. vnico. et ſi portat
peccat mortaliter. vt. j. lex. §. iij.

Biſextum dicitur quia p duos dies
ſtamus ſup ſextum kalñ. Marcij. Et
nota ꝙ vigilia ſancti Mathie ſp de-
bet eē die immediate pcedēti feſto eiuſdē. niſi
veniret feſtū die lune. qꝛ tūc fieret die ſabbati.
Et ſm ꝯſuetudinē romane eccleſie tp̄e biſext⁹
ſecūda die fit feſtū ſancti Mathie. hec notātur
in. c. q̄ſiuit. de verbo. ſig.

1 ¶ Vtꝝ ſuſpenſus p annū poſſit celebrare tp̄e
biſextus vltiā die anni biſextilis. R. glo. i. d. c
q̄ſiuit. ꝙ ſic. Sicut libertas ꝓmiſſa ſeruiēti p
annū acq̄rit̄ ſi ſeruit. ccclxv. dieb⁹. ff. d̄ ſtatu li.
l. cū heres. §. ſtichus. ſi heredi meo.

Blaſphemia importare videt̄ quādā
derogationē excellētis bonitatiſ alicu
ius ⁊ pcipue diuine. Quicūq̧ ergo ne-
gat aliquid de deo qd̄ ſibi cōuenit. vel aſſerit
aliq̄d de eo quod ei nō ꝯuenit: diuine derogat
bonitati. q̄ de⁹ ē ip̄a bonitas eſſentia ſm Dio.
de di. no. Quod quidē cōtingere p̄t vel ſm in-
tellectū tm̄: vł ſm intellectū et affectū. Et vtro
q̧ mō hmōi derogatio ſi ſit tm̄ in corde ē blaſ-
phemia cordis. Si vero in ore eſt blaſphemia
oris. que blaſphemia oris opponit̄ cōfeſſioni
fidei et charitati diuine. Et ſic ex genere ſuo ē
peccatū mortale ſp niſi q̄s aliqn̄ ex ſurreptiōe
in verba blaſphemie prūperet. ita ꝙ hoc qd̄
diceret nō aduerteret: quia tūc ſolū venialiter
peccaret. nec haberet ꝓprie rōem blaſphemie
qui ex al̄. ſe. ſe. titu. de blaſphemia. et Tho. ſa
ſa. q. xiij. ar. i.

¶ Quot ſūt ſpēs blaſphemie. R. ſm Ambro. 1
ſūt due. Prima ē cū deo attribuit̄ qd̄ ei nō cō
uenit. Secūda cū ab eo remouet̄ qd̄ ei cōuenit.
Adde terciā ſm Tho. vbi. s. cū creature attri-
buitur quod cōuenit creatori ſoli. Sed ꝓprie
loquēdo nō ſunt diuerſe ſpēs. quia negatio et
affirmatio nō diuerſificant habitus ſpecie. qꝛ
p eandē ſententiā innoteſcit falſitas affirma-
tionū et negociationū.

¶ Vtꝝ pctm̄ blaſphemie ſit remiſſibile. R. ꝙ 2
ſi blaſphemia fit ex coactōe vel deceptōe vł in
firmitate ſic habet cām annexā ꝓuocatiuā di-
uine mīe ad remiſſionem. Et ſic intellige illud
Math. xij. Omne peccatū ⁊ blaſphemia. ſ. ex in
firmitate: vł coactōe remittet̄. Si aūt blaſphe
mia cōmittat̄ certa malitia: tūc dicit̄ irremiſſi
bilis. nō qꝛ n̄ poſſit remitti: ſʒ qꝛ nō hʒ ſecū cāʒ
motiuā ad remiſſionē. et ſic intellige illō mat.
xij. Spūs aūt blaſphemie. ſ. illate ex certa ma
litia nō remittet̄. i. vix ſiue difficulter remitti̅t̄
quia nō habet excuſationē.

¶ Blaſphemia vero ſanctoꝝ cōſequenter re- 3
dundat in deū: dū vel illis attribuunt qd̄ deus
ex ſua gratia declarauit nolle in eis eſſe vł re-
mouent qd̄ declarauit in eis eſſe: et eodem mō
eſt peccatū ſicut blaſphemia dei.

¶ Vtrū blaſphemus poſſit abſolui a ꝓprio ſa 4
cerdote. R. Pa. in. c. ſtatuimuſ de male. ꝙ nō
publice blaſphemās. ſed ep̄s. facit glo. in. c. ij.
de peni. et remiſ. li. vi. Secus ſi occulte. qꝛ ſm
Hoſti. tunc nō ptinet ad ep̄m. Ego vero intel-
ligo ꝙ eſt caſus epiſcopi quādo blaſphemia ē
publica nō ſimpliciter. ſed quādo ꝓpter publi
citatem defertur ad epiſcopum. Vnde dicit
Goffre. et Hoſti. ꝙ que dicunt̄. in. d. c. ſtatui-
mus. de pena temporali vel pecuniaria intelli
guntur ſedente iudice pro tribunali. In iudi-
cio autem anime preſbyter diſcretus molien-
do rigorē diſpenſare poterit rigorem ex cauſa
circa penā ſpiritualē ſuperiorē. xxvi. q. vij. pe-
nitentibus. hec Ho.

¶ Sed quādo dicit̄ publica. R. Pa. et Ho. 5
in. d. c. ſtatuimus. ꝙ publica dicitur quādo eſt
notoria iuris. puta conuictus vel cōfeſſus in iu
dicio vel notoria facti. puta qꝛ publice pluri-
bus aſtantibus blaſphemiā intulit. facit. c. ſi.
de coha. cle. et mu. Et breuiter quādo ꝓbari
p̄t. et ad epiſcopū defert̄ dicit̄ publica. ar. l. pa
lam. ff. de verbo. ſig.

¶ Quid ſi calore iracundie. vel ebrietatis q̄s 6
blaſphema. R. Pa. i. d. c. ſtatuim⁹ doc. cōiter

recitāt dictū abbatis dicētis. ꝙ lȝ peccet gra
uiter: tn̄ nō punieꝛ pena. d. c. ſtatuim⁹. qꝛ neſcit
quodāmō q̄d faciat. ſicut nec ꝯfeſſio ſic facta
ꝑiudicat. vt no. glo. i. c. ex l̄ris. ď diuoꝛ. Et pla
cet Pa. in ebrio. ar. l. oē delictū. §. q̄ ſe vulnera
uit. ff. de re mili. Sȝ in accenſo caloꝛe ire dicit
forte nō ꝓcedere niſi caloꝛ eſſet ex iuſta cā ꝓ
uocatus. ar. l. ſi adulterium. § impatores. ff. de
adul. ſec⁹ qn̄ ex iniuſta cā. puta. qꝛ in lucro ami
ſit. ar. c. inebriauerūt. xv. q. i. ſed ego dico ꝙ tā
ex ebrietate ꝗ̄ ex ira blaſphemās nō excuſaꝛ a
moꝛtali ſi aduertit qď dicit ⁊ ſignificatōȝ ver
boꝝ. vt ptȝ ex dictis. q̄ ꝯo ad penā. d. c. ſtatui
mus. credo oīno excuſari ꝓpter verbū in eo po
ſitū. ſ. pſumpſerit relaxare. ſed q̄ ad aliā penā
extraoꝛdinariā bene attendendū eſt: an fuerit
in culpa ebrietatis vel ire vt maioꝛ imponaꝛ.
et ſi nō fuit in culpa minoꝛ daꝛ.
7 Que ē pena pfati. c. ſtatuim⁹. R. ꝙ. vij. dn̄i
cis ſtet ꝓ foꝛib⁹ eccie. dū agūꝛ miſſaꝝ ſolēnia.
et vltio die ſine pallio ⁊ calciamētis: et ligat⁹
coꝛrigia in collo. Itē in. vij. ſextis ferijs pfa
tarū dn̄icarū ieiunet in pane et aq̄ ⁊ nō intret
eccleſiā. Itē ꝙ in q̄libet pfatoꝝ dierū tres ſi
poterit: vel duos. aut ſaltē vnū pauperē refici
at. et ſi nō pt in aliā penā cōmuteꝛ. Item ſi eſt
diues. xl. ſolidos ſoluat vel. xxx. vel. xx. vel ſal
tem. v. vſualis monete. quā penitentiā ſi nolu
erit facere interdicaꝛ ei ingreſſus eccleſie et in
obitu careat eccleſiaſtica ſepultura.

Cabella vide. j. pedagiū. et talia. qꝛ ꝓ
eodē accipiunꝛ vel quaſi.
Calix non dȝ eſſe de ere. aut auricalco
aut cupꝛo. nec de ligno. nec de vitro. nec de cri
ſtallo. vel lapide. de cōſe. di. i. vaſa. et. c. ſe. ſed
debet eſſe de auro vel argento: aut ſtanno. c. ca
lix. de cōſe. di. i.
i Quis pt ꝯſecrare calicē et patenā. Car. in
cle. attendētes. de ſta. re. videꝛ ſentire ꝙ epſ ⁊
etiā abbates q̄ vtunꝛ in ſignis pontificalibuſ
qn̄ hn̄t ex ꝯſuetudīe: qꝛ iſta ſunt poti⁹ dignita
tis ꝗ̄ oꝛdinis. Sȝ Ge. in. c. abbates. de puił.
li. vi. dicit ꝙ lȝ hic glo. ſit ꝓ ipīs abbatib⁹. tn̄
debet abſtinere ꝓpter vnctionē q̄ fit in ei⁹ cōſe
cratōe. c. vnico. de ſacra vncti.
2 Quō execraꝛ. R. ſm Pe. de pał. ꝙ ꝯſectio
calicis fit in ſupficie. Et iō ſi calix argenteus
cōſecrat⁹ deaureꝛ indiget recōſecratōe. Sec⁹
credo ſi deauratio cadit ꝓpꝛ vſum. qꝛ nō recō
ſecrabiꝛ. nec ē ſilr in calice deaurato ſicut i pa
riete eccie. q̄ decroſtat⁹ indiget recōſecratiōe.
vt in glo. c. eccleſijs. de cōſe. di. i. ſed in ꝑditōe
auri qď ita ſubtiliter poniꝛ. nō videꝛ ſit ita ꝯſe
cratio in ſupficie ipīus quin remaneat in argē
to: et ita ſeruat cōſuetudo. Silr ſi amittat foꝛ
mā ſuā execraꝛ. ar. c. i. de cōſe. ec. vel al. et qꝛ de
ſtructa foꝛma iā nō eſt calix. et ſi repaꝛ erit no
uus calix. et iō ꝯſecrand⁹. Sec⁹ ſi foꝛmā nō a
miſit: ꝗ̄uis aliqualiter leſus fuerit.

Calumniatoꝛ quis dicaꝛ. vide. s. ac
cuſatio. §. viij.
Cambium vide. j. vſura. pꝛimo. § li.
Canonica poꝛtio dicit quia eſt a ca
nonibus approbata et debita iure decretoꝝ.
x. q. i. de his. et. c. decernimus et. xvi. q. i. cōſti
tutū. et in cle. dudū. de ſepul.
Quottuplex eſt canonica poꝛtio. R. ꝙ du 1
plex. vna q̄ debeꝛ epo ab oībus eccleſijs totiuſ
dioceſis. de qua habes. x. q. i. in. c. de his. et. c.
ſe. in glo. et de teſta. c. officij. et. c. ſe. cū cōcoꝛdā
tijs in glo. Alia que debetur eccleſie pꝛochia
li. de qua habeꝛ de ſepultu. ꝑ totū. in decre. et
vi. et cle.
Quota ē canonica poꝛtio epalis. R. ſm gł. 2
in. c. requiſiſti. de teſta. eſt tercia vel quarta ſm
cōſuetudinem.
Quota ē canonica poꝛtio pꝛochialiſ. R. ꝙ 3
iura ſūt diuerſa. ⁊ iō erit quarta. qꝛ i illa oīa iu
ra ꝯcoꝛdāt lȝ q̄dā dicāt mediā q̄dā terciā. ff. ď
arbi. l. diē. §. inde q̄riꝛ. et ď arbi. c. ſi ex trib⁹. li.
vi. nā i dubijs ſeq̄mur qď minimū ē. ff. de le. ij.
l. ſi ita relictū. i fi. de re. iuꝛ. l. ſp. ita no. Archi.
i. c. cū q̄s. de ſepul. li. vi. et Jo. in. c. req̄ſiſti. et
Ber. in. c. certificari. de teſta. et h̄ verū niſi cō
ſuetudo eſſȝ dādi medietatē vł terciā. qꝛ tunc
iſta eſſȝ debita. vt i. d. c. certificari. Et ſic itelli
ge iura q̄ videnꝛ dicē ꝙ eſt tercia vł medietas
Vtrū cōſuetudo valeat q̄ nihil daꝛ epo vel 4
pꝛochiali eccie. R. Ho. i ſum. ti. de ſepul. tȝ ꝙ
nō. Silr et Gof. cū ſit irrōnabilis. c. fi. ď ꝯſue.
et ꝯ iura. de ſepul. c. i. dn̄s Pe. de pꝛuſio in tra
ctatu de canonica poꝛtōe. et Jnno. tenēt ꝙ cō
ſuetudo valet. dūmō ſit pſcripta ſpacio anno
rū. xl. facit. c. de quarta. de pſcrip. et qď notat
Jo. in. d. c. certificari.
Vtrū pſcriptōe etiā ſicut ꝯſuetudīe poſſit i 5
totū tolli. R. ſm Ho. vbi. s. et do. Pe. ꝙ ſic. lȝ
requiraꝛ titul⁹: vel curſus tpis. cui⁹ ꝯrij memo
ria nō exiſtat. et ita loq̄ꝛ. c. i. de pſcrip. li. vi. rō
qꝛ ius cōe eſt ꝓ eccia pꝛochiali vel epo. Et iō
vbicūq3 pſumptio ē ꝯ poſſidentē oȝ ꝙ tituluȝ
alleget ⁊ ꝓbet ꝑ quē talis pſumptio tollaꝛ. 6
Vtrū ꝑ pactū poſſit renūciari dicta q̄rta.
R. Arch. in. c. pactum. de pac. li. vi. ꝙ quando
damnificaꝛ eccia nō valet pactū. Sec⁹ vbi nō
dānificareꝛ: qꝛ valeret etiā ſine auctē ſuperio